

Utvärdering av Grannsamverkan

P-tjänst V.
0340-675575

Sörsedammen och Andersberg

(2010-12-01- Sörsedammen)

ABSTRACT

Denna studie har som syfte att ta reda på om och i så fall varför Grannsamverkan är ett fungerande koncept på Sörsedammen, Varberg och på Andersberg, Halmstad. Med en kvantitativ undersökning ville vi få fram ett resultat om hur de boende i områdena upplever tryggheten och säkerheten samt engagemanget inom Grannsamverkan, och på så vis kunna dra en slutsats om Grannsamverkans effekt.

Resultatet visar att den upplevda tryggheten på Sörsedammen är högre än på Andersberg, dock är det en marginell skillnad. När det gäller engagemanget inom de båda områdena visade resultatet att de vill ha ett högre engagemang från de boende, samt bostadsbolagen. Brist på information är en bidragande faktor till att de boende väljer att inte delta i Grannsamverkan. Skillnaden mellan de båda områdena är att fler respondenter på Sörsedammen har en mer positiv inställning till att få information om Grannsamverkan, gentemot de boende på Andersberg.

Nyckelord: trygghet, engagemang, samverkan

FÖRORD

Vi vill framföra våra tack till samtliga personer vi varit i kontakt med under utvärderingen. Utan er medverkan hade denna studie inte kunnat genomföras.

HFAB:s hyresgäster på Andersberg, Halmstad

Varbergs bostad AB:s hyresgäster på Sörsedammen

Länsförsäkringar Halland

Polismyndigheten i Halland

Varbergs bostad AB

Halmstads Fastighets AB (HFAB)

Lärare från Högskolan i Halmstad (Jonas Carlsson, Jette Trolle- Schultz Jensen, Ove Svensson)

Halmstad Januari 2011

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	5
1.1 Syfte	5
1.2 Frågeställning	6
2. METOD	6
2.1 Enkät	7
2.1.1 Bakgrundsfrågor	7
2.1.2 Trygghet och Engagemang	7
2.1.3 Boende som inte deltar i Grannsamverkan	8
2.2 Urval och insamling	9
2.2.1 Insamling av data på Sörsedammen	9
2.2.2 Insamling av data på Andersberg	10
2.3 Deltagande observation	10
2.4 Resultat och analys	11
2.4.1 Bortfall	11
2.5 Reliabilitet och validitet	12
3. HISTORIK	13
3.1 Grannsamverkan	13
3.2 Grannsamverkan på Sörsedammen och på Andersberg	14
3.2.1 Sörsedammen	14
3.2.2 Brottsstatistik Sörsedammen	15
3.2.3 Andersberg	17
3.2.4 Brottsstatistik Andersberg	19
4. TEORI	23
4.1 Michael Foucault	23
4.2 Norbert Elias	23
4.3 Jean Baudrillard	24
4.4 Kulturfeminism	24
4.5 Susanna Öhman	25
4.6 C Wright Mills	25
5. DELTAGANDE OBSERVATION- FÄLTANTECKNINGAR	25
6. TRYGGHET	26
6.1 Trygghetsfrågor	27

6.2 Attitydfrågor	27
6.3 Resultat Sörsedammen	28
6.4 Resultat Andersberg	32
6.5 Jämförelse mellan Andersberg och Sörsedammen	36
6.6 Analys Trygghet	38
6.7 Diskussion Trygghet	40
7. ENGAGEMANG	43
7.1 Resultat Sörsedammen	43
7.2 Resultat Andersberg	46
7.3 Jämförelse Sörsedammen och Andersberg	49
7.4 Analys Engagemang	51
7.5 Diskussion Engagemang	55
8. RESULTAT BOENDE SOM EJ DELTAR I GRANNSAMVERKAN	58
8.1 Analys Boende som inte deltar i Grannsamverkan	63
8.2 Diskussion Boende som inte deltar i Grannsamverkan	64
9. SAMMANFATTNING	65
9.1 Sammanfattande diskussion	66
REFERENSLISTA	

1. INLEDNING

Alla har rätt att känna sig trygga i samhället. Trots det finns inga områden i Sverige där individer har den idealiska känslan av trygghet och säkerhet i sitt bostadsområde (www.samverkanmotbrott.se). Detta är något som ligger till grund för visionen med projektet Grannsamverkan, att gynna de faktorer som kan medföra säkerhet och trygghet för de boende. I Hallands län har Grannsamverkan bland annat startats upp på Sörsedammen, Varberg och på Andersberg, Halmstad, för att minska brottsligheten, samt för att höja de boendes trivsel och trygghet.

Länsförsäkringar Halland, Polismyndigheten i Halland, Varbergs bostad AB och Halmstads Fastighets AB (HFAB) har tillsammans med Högskolan i Halmstad påbörjat ett samarbete hösten 2010 för att utvärdera Grannsamverkansprojektets effektivitet i dessa områden. Utvärderingen av Grannsamverkan är utförd av studenter på programmet Sociologi och socialt utvecklingsarbete.

1.1 Syfte

Syftet med denna utvärdering är att undersöka hur de boende upplever engagemanget inom Grannsamverkan, samt hur de boende upplever tryggheten och säkerheten på områdena Sörsedammen, Varberg och på Andersberg, Halmstad. I samband med detta har vi även undersökt uppfattningen om trygghet och samverkan hos de boende som inte deltar i Grannsamverkan. Detta för att kunna hitta faktorer som kan ligga till grund för att utveckla Grannsamverkans form och innehåll i de två områdena. Ytterligare ett syfte har varit att få en uppfattning om vad de boende i områdena anser vara det som gör att Grannsamverkan fungerar.

1.2 Frågeställning

Vår utgångspunkt i utvärderingen är frågeställningarna:

- Hur tar sig Grannsamverkan uttryck i de två områdena, enligt respondenternas uppfattning?
- Fungerar Grannsamverkan på Sörsedammen respektive Andersberg, enligt respondenternas uppfattning?
- Vilka faktorer står bakom till att inte delta i Grannsamverkan, enligt de respondenter som inte gör det?
- Hur kan Grannsamverkan utvecklas?

2. METOD

Utifrån uppdragsgivarnas önskemål har vi gjort en kvantitativ utvärdering. Metoden vi använt oss av är en surveyundersökning, bestående av enkäter (Denscombe, M. 2009:28). Förutom enkäten har vi också tagit del av skriftliga källor, med syfte att få en tydlig bakgrundsbild till utvärderingen. Vi ville ta del av allt material som redan tagits fram och som berör Andersberg respektive Sörsedammen och även projektet Grannsamverkan i dessa områden. Genom det kunde vi skapa oss en förförståelse kring vad som kan vara bidragande faktorer till ett bra, eller mindre bra Grannsamverkansprojekt. Vid vår insamlingsmetod använde vi oss även av deltagande observationer, då vi som forskare var ute på fältet och mötte informanterna.

Vi har under utvärderingsprocessens gång arbetat utifrån de forskningsetiska kraven *informationskravet*, *samtyckandekravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet* (Bryman, A. 2009:440f).

Informationskravet har inneburit att vi har informerat våra respondenter om undersökningens syfte, att deras deltagande är frivilligt och att de får avbryta närhelst under processen. Samtyckeskravet liknar det förstnämnda, respondenterna får själva avgöra sin medverkan i undersökningen och i de fall som minderåriga är respondenter behövs målsmans medgivande. Konfidentialitetskravet innebär att alla uppgifter och allt material ska förvaras så att obehöriga inte kan komma åt det. I utvärderingen är alla respondenter anonyma. Vi tar även hänsyn till nyttjandekravet, vilket innebär att de

uppgifter som samlas in endast får användas till forskningens ändamål (Bryman, A. 2009:440f).

2.1 Enkät

Enkäten behandlade först ett antal bakgrundsfrågor, som sedan följdes av de två teman trygghet och engagemang. Till sist i enkäten fanns en särskild del för de boende som inte deltar i Grannsamverkan.¹ Syftet med dessa delar var att täcka in de aspekter som kan besvara vår frågeställning. Det vill säga hur de boende upplever tryggheten i sitt område, hur engagemanget ser ut bland de boende som deltar i Grannsamverkan och vad argumenten är för att inte delta i Grannsamverkan hos de som inte gör det.

2.1.1 Bakgrundsfrågor

Uppdragsgivarna ville få reda på om och i så fall varför Grannsamverkan är ett fungerade koncept. Bakgrundsfrågorna, kan även benämnas som sakfrågor, i enkäten är intressanta för att kunna se eventuella likheter och skillnader mellan respondenternas uppfattningar, exempelvis beroende på hur länge de har bott i området.

När vi formulerade bakgrundsfrågorna följde vi de forskningsetiska principer som finns, för att ingen av respondenterna skulle uppleva frågorna som kränkande. Exempelvis valde vi att ha ett öppet svarsalternativ vid frågan angående de boendes härkomst. Detta för att fasta svarsalternativ kan vara känsliga för respondenterna (Bryman, A. 2002:157ff). Ytterligare bakgrundsfrågor som vi har berört är kön, ålder och boendeförhållanden.

2.1.2 Trygghet och Engagemang

Inom temat trygghet formade vi övergripande frågor som omfattas av trygghetsbegreppet, såsom upplevelsen av säkerhet för sig själv, sina barn, sin lägenhet, sina tillhörigheter och tryggheten i sitt bostadsområde. Temat engagemang berör vilka som deltar i Grannsamverkan samt hur de har organiserat sig och hur deras rollfördelning ser ut. En del av vår förförståelse var att engagemanget i Grannsamverkan är det som kan skapa gemenskapen mellan de boende, vilket också kan vara det som är en stor drivkraft i projektet.

¹ Se bilaga 1

När frågorna inom dessa teman utformades skulle det i vår utvärdering inte fungera att ställa övergripande frågor så som ”*Känner du dig trygg?*” eller ”*Hur är du engagerad?*”. Vi valde därför att operationalisera begreppen trygghet och engagemang, vilket innebär att göra något icke mätbart till något mätbart (Bryman, A. 2002:81f).

För att vi skulle få reda på hur de boende upplever tryggheten i området, fick respondenterna sätta sig in i och ta ställning till påståenden som berörde konkreta situationer, som vi i denna utvärdering kopplar till begreppet trygghet. Det innebar att vi använde oss av attityd- eller åsiktsfrågor, även kallat frågor på ordinalskala (Trost, J. 2007:19f).

I temat engagemang ville vi få reda på vilka som deltar i Grannsamverkan och varför de deltar. Ytterligare ville vi få reda på vad dessa personer gör i Grannsamverkan och vem som utför vad. För att få reda på detta formulerade vi frågor efter hur Grannsamverkan rekommenderar att de boende kan engagera sig, vilket resulterade i frågor som exempelvis ”*Går du på möten?*” och ”*Är du kontaktombud?*” Frågorna kopplade till engagemang syftade även till att få fram ett resultat om vilka aktiviteter som fungerar bra eller dåligt i Grannsamverkan.

2.1.3 Boende som inte deltar i Grannsamverkan

I områdena finns det boende som inte är medverkar i Grannsamverkan. Vi har valt att undersöka dessa personers uppfattning kring trygghet, hur det kommer sig att de inte är delaktiga, och om det finns något som skulle få dem att vilja vara deltagare i Grannsamverkan.

Samtliga respondenter i undersökningen får besvara frågorna kring tryggheten i området, och därefter får de som inte är delaktiga i Grannsamverkan ta ställning till särskilda frågor i slutet av enkäten. Dessa respondenter får då möjlighet att ge en individuell bild kring varför de inte deltar och även vad som skulle kunna få dem mer intresserade. Svarsalternativen till de frågorna var öppna för att de inte skulle vara ledande, samt för att få fram nyanserna av respondenternas åsikter. Respondenterna fick även svara på om de visste var de kan vända sig för att få information angående Grannsamverkan. Utifrån denna del av enkäten kan vi sedan få en uppfattning av Grannsamverkans effekt i områdena.

2.2 Urval och insamling

Utvärderingen är avgränsad till att endast behandla HFAB:s och Varbergs Bostad AB:s hyresgästers uppfattningar om respektive bostadsområde. Vi avsåg att urvalet främst skulle innefatta deltagare i Grannsamverkan, men även boende som inte deltar. Bostadsbolagen HFAB och Varbergs bostad AB gav oss information om vilka hyreshus som är deras på de två områdena Sörsedammen och Andersberg, vilket bidrog till att vi kunde utgå från en tydlig urvalsram (Denscombe, M. 2009:40). Eftersom inte alla hyresgäster varit tillgängliga, har urvalet av respondenter blivit ett bekvämlighetsurval, även kallat ett icke sannolikhetsurval. Ett bekvämlighetsurval innebär att de första som finns till hands blir respondenter. Viktigt att poängtera är att ett bekvämlighetsurval inte är det ultimata valet vid en undersökning, då det blir svårt att generalisera hela området (Denscombe, M. 2009:39). Men vi har varit noga med att det funnits ett tillräckligt underlag, besvarade enkäter, för att det sedan kunna dra slutsatser. Vi har samlat in cirka 250 enkäter från vardera bostadsområde. Observera dock att det totala invånarantalet på de två områdena skiljer sig åt.

Anledningen till att vi gick runt till de boende i områdena var att effektivisera vår arbetsprocess tidsmässigt. Tanken var att öka svarsfrekvensen genom att finnas till hands för samtliga respondenter, bland andra de som inte har svenska som modersmål.

Alternativa insamlingsmetoder skulle kunna vara postenkäter eller enkäter via e-post, men vi insåg i ett tidigt skede att det var orimligt att hoppas på att respondenterna skulle returnera enkäterna till oss inom den tidsram som gör att vi kan gå vidare med projektet. Med tanke på den mångfald av nationaliteter och därmed andra modersmål, som vi även nämnt ovan, kan det problematisera svarsfrekvensen vid dessa alternativa insamlingsmetoder.

2.2.1 Insamling av data på Sörsedammen

Våra enkäter delades ut till hyresgäster hos Varbergs bostad AB, från middagstid fram till kväll mellan 29 november – 1 december. De boende hade blivit väl informerade angående vår undersökning utifrån ett tilldelat informationsbrev. I samband med en guidad tur av den bostadsansvarige fick vi tillgång till varsin nyckel och karta för att lättare kunna orientera oss på området. Hos de respondenter som öppnade dörren presenterade vi oss och berättade vad enkäten handlade om. Därefter kunde de boende välja om de ville delta

eller inte. Bemötandet var positivt från samtliga av dem, vilket gjorde att processen blev enkel och tillmötesgående för oss alla.

2.2.2 Insamling av data på Andersberg

Vårt tillvägagångssätt vid insamlingen av enkäter på Sörsedammen skiljde sig något åt i jämförelse med arbetsprocessen på Andersberg.

Enkäterna delades ut till de boende bland HFABs fastigheter, under fyra eftermiddagar vecka 48, samt måndagen 6 december. Dessvärre hade vi endast tillgång till ett fåtal nycklar till husen, vilket bidrog till att processen blev något besvärlig. HFAB hade satt upp affischer i trappuppgångarna för att informera de boende om vårt arbete, men det verkade som att många av de boende inte sett dessa. Vi märkte av under enkätutdelningen att många av de boende var hemma, men inte valde att öppna dörren. Det var ett bemötande vi inte hade förväntat oss. Precis som vid insamlingen på Sörsedammen så presenterade vi vilka vi var och vad enkäten handlade om hos de som öppnade. Ett flertal av dem tackade nej till att medverka.

2.2.3 Jämförelse av insamlingen mellan Sörsedammen och Andersberg

Enkätutdelningen skiljde sig åt beroende på område. En skillnad som tycktes ha betydelse var hur de boende hade blivit informerade om vår insamling. Det kan förklaras utifrån att de boende på Andersberg inte blivit tilldelade information i samma omfattning som de boende på Sörsedammen hade fått. På Sörsedammen fanns en större kunskap kring vad Grannsamverkan är i jämförelse med Andersberg. Majoriteten av de boende på Andersberg var varken insatta i vilka vi var eller undersökningens syfte.

2.3 Deltagande observation

Vi har vid utdelningen haft personlig kontakt med respondenterna och valt att ta med dessa möten som deltagande observation i utvärderingen. Som forskare har vi fått ta del av respondenternas upplevelser utöver de som står i enkäten. Detta kan exempelvis vara sådant som personliga upplevelser eller funderingar kring Grannsamverkan som vi inte berört i enkäten, men som respondenterna har berättat om.

Inom samhällsvetenskapen är deltagande observation en forskningsmetod som innebär att forskaren observerar fältet och dess deltagare, ofta under en längre tid (Bryman, A.2002: 176). Fokus i observationen ligger inte på att finna statistiska och mätbara resultat, utan

snarare att skapa en djupare förståelse kring respondenternas svar (Fangen, K. 2005:255). Det är viktigt att uppmärksamma att vi i utvärderingen huvudsakligen har använt oss av en kvantitativ forskningsmetod för att få fram ett resultat, men den deltagande observationen utgör en kompletterande del i utvärderingen.

2.4 Resultat och analys

Vi har analyserat vårt material i programmet SPSS, som är ett statistiskt analysprogram. När data ska analyseras med hjälp av statistikprogram är det praktiskt och nödvändigt att koda om vissa svar (Wahlgren, L. 2008:11). Det innebär att vi kodade materialet allt eftersom vi matade in vårt datamaterial i programmet. Exempelvis vid inmatningen av respondenternas ålder kodade vi dem i tre olika kategorier; yngre (18-35 år), medelålders (36 -55 år) och äldre (56 + år).

Tanken bakom de öppna frågorna var att vi ska kunna förmedla en viss nyans i respondenternas uppfattningar. Genom dessa frågor har respondenterna fått framföra vad som är viktigt för dem, istället för att vi har styrt dem med fasta svarsalternativ. Först efter att ha sett respondenternas svar delade vi in dessa i olika kategorier.

Efter inmatningen av materialet gjorde vi en univariat analys där vi tog fram övergripande frekvenstabeller för att titta på resultat som är intressant att studera i analysen. En univariat analys innebär att frekvenstabeller och i vissa fall även diagram framställs för varje variabel och de visar hur respondenternas svar är utspridda i förhållande till svarsalternativen (Djurfeldt, G., Larsson, R., Stjärnhagen, O. 2010:39). Det gav en tydligare bild av respondenternas uppfattningar och visade vad vi skulle fokusera oss på, om det fanns något som utmärkte sig. Utifrån en univariat analys kan vi även få fram medelvärden, median och typvärden (Denscombe, M. 2009:337).

Vi har även gjort en bivariat analys, vilket innebär att vi har analyserat variabler i korstabeller, studerat samband och samvariationen mellan två variabler (Djurfeldt, G., Larsson, R., Stjärnhagen, O. 2010:143). Exempelvis kan det vara intressant att undersöka förhållandet mellan kvinnors och mäns svar.

2.4.1 Bortfall

Det bortfall som finns att nämna i vår enkätundersökning handlar om internt bortfall. Det vill säga att ett antal respondenter har underlåtit att svara på vissa frågor, svarat på ett

sådant sätt som tydligt visar att personerna i fråga inte har tagit frågorna på allvar eller har missförstått dem (Bryman, A. 2002:113). Enkäter som är omfattande, långa och består av öppna frågor kan bidra till ett större bortfall. Det är dessa nämnda faktorer som kan ha orsakat de bortfall som uppkommit (2002:149). Dock i relation till vår utvärdering är det interna bortfallet marginellt.

2.5 Reliabilitet och validitet

I en kvantitativ utvärdering som denna är det alltid viktigt att eftersträva en hög reliabilitet. Med reliabilitet menar Jan Trost i *Enkätboken* tillförlitlighet, det vill säga att mätningarna är konsekventa och precisa (Trost, J. 2010:64f). Vår avsikt har varit att försöka stärka reliabiliteten genom att alla respondenter besvarar samma frågor, som presenteras skriftligt i enkäten. Väl ute på fältet fanns det omständigheter, såsom svårigheter för respondenterna att förstå formuleringar i enkäten. Det gjorde att vi vid flera tillfällen behövde förklara frågorna för respondenterna, vilket möjligtvis innebär en risk för viss påverkan från vår sida. Exempelvis påståendet, om jag ser någon bryta sig in i en bil på parkeringen anmäler jag det till polisen. I och med att det är en fråga om moral och civilkurage, kan respondenten undvika att svara sanningsenligt, detta för att visa en god sida av sig själv inför andra.

Ytterligare ett begrepp att ta fasta på i en kvantitativ undersökning är validitet, vilket handlar om giltigheten i mätinstrumentet som i detta fall utgörs av enkäten. För att kunna få fram tillförlitliga resultat måste enkäten mäta det den förväntas att mäta (Trost, J. 2010:65f). I vårt fall handlar det om att frågorna måste vara utformade så att de mäter attityder till och uppfattning av Grannsamverkan. Exempelvis vid frågorna angående trygghet valde vi att undvika ordet trygghet, då det är ett ord som är svårt att definiera eftersom att det varierar från person till person. Vår utformning av frågorna i enkäten kan trots det kopplas till begreppet trygghet så som vi definierar det och mäter därmed det som är tänkt att mätas. För att stärka validiteten i enkäterna är det viktigt att använda begripligt formulerade frågor så att målgruppen kan förstå (Trost, J. 2010:59). Trots vår ansträngning att använda ett enkelt språk, så framgick det vid insamlingen att formuleringarna och svarsalternativen var svåra att förstå för många av respondenterna.

3. HISTORIK

3.1 Grannsamverkan

År 1970 i USA startades ett samarbete mellan boende i ett bostadsområde och polisen med sin grund i att förebygga den ökade brottsligheten i området. Detta samarbete utvecklades till en metod för att minska och förebygga brottslighet samt att öka trygghet och trivsel. Metoden, som kallas ”*Neighbourhood watch*” dvs Grannsamverkan, har sedan spridit sig till stora delar av världen (www.samverkanmotbrott.se). Tanken är att genom ökad gemenskap mellan grannar förhindra diverse brott och skapa ökad trygghet. Sveriges första Grannsamverkanprojekt startades år 1985 i Linköping. Grannsamverkan drivs i de flesta fall genom samarbete mellan de boende, fastighetsägare, polisen, försäkringsbolag och BRÅ (www.polisen.se/Halland).

Utvärderingar av Grannsamverkan visar på att det är ett effektivt sätt att förebygga brott, dock vad för faktorer som ligger till grund för det är inte fastställt. BRÅ har genomfört en forskningsgenomgång där resultatet visar att Grannsamverkan minskar brottsligheten med 16-26 procent, beroende på vilka beräkningsmetod som används.²

Grannsamverkans utformning skiljer sig åt områden emellan, inte minst om det gäller områden med flerfamiljshus eller villaområden samt beroende på var initiativet till samverkan kommer ifrån. Det blir en skillnad på om initiativet kommer från de boende eller från annan instans såsom kommun, försäkringsbolag eller polis.³ Då det handlar om att bygga vidare på det engagemang som redan finns hos de boende, eller att först och främst försöka locka fram det hos dem.

Upplägget bygger på att bostadsområdet eller föreningen utser ett huvudkontaktombud som fungerar som en länk mellan de boende och polisen. Sedan utses ytterligare ett antal kontaktombud som var och en ansvarar för ett antal hushåll inom bostadsområdet. De övriga i bostadsområdet informeras och får ta ställning till om de vill vara delaktiga eller inte.

Alla kontaktombud får genomgå Grannsamverkans utbildning. Efter detta så skyltas området upp som symbol för att informera de brottsbenägna att de boende är: extra

² Ej publicerat material från Polisen, Boende, Fastighetsägare, Försäkringsbolag och Stöldskyddsföreningen(2009)

³ Ej publicerat material från Polisen, Boende, Fastighetsägare, Försäkringsbolag och Stöldskyddsföreningen(2009)

uppmärksamma, har genomfört förebyggande åtgärder och har en god kontakt med polisen.

Exempel på åtgärder som medlemmar i Grannsamverkan använder sig av för att förhindra brott i området är märkning av egendom, trygghetsvandring, genomgångar av bostädernas säkerhet, ökad uppmärksamhet i området, hjälpas åt att skapa tecken på att grannarna är hemma, Grannsamverkansskyltar i området.(Grannsamverkan broschyr- ”Detta är Grannsamverkan”)

3.2 Grannsamverkan på Sörsedammen och på Andersberg

Utvärderingen berör Grannsamverkansprojekt på Sörsedammen, Varberg och på Andersberg, Halmstad. Det är två hyreshusområden i olika delar av Hallands län. Grannsamverkan som projekt i hyreshusområden är något som är mindre förekommande i Sverige än i andra länder. Det var i februari år 2007 som denna verksamhet startade på Sörsedammen, Varberg och på Andersberg, Halmstad startades verksamheten år 2008. Vad som bland annat skiljer Grannsamverkans uppstartande åt i dessa områden är att initiativet på Sörsedammen kommit från de boende själva och deras vilja att minska brottsligheten. På Andersberg är samverkan uppstartat på uppdrag av Polismyndigheten i Hallands län, Länsförsäkringar Halland och Halmstad Fastighets AB.

3.2.1 Sörsedammen

Sörsedammen är ett bostadsområde som ligger söder om centrala Varberg i Hallands län. Området byggdes under slutet av 1960-talet och består idag av 872 lägenheter. Antalet boende i området var 3000 personer år 2009 och medelåldern bland de boende var 42 år (www.polisen.se). Av de boende då var det 494 personer från annan ursprungsnationalitet än Sverige (Varbergs kommun).

Bostäderna består av flerfamiljshus med två eller tre våningar. Området ligger nära både skog och hav, Påskbergsskogen och stranden vid Apelviken (www.varbergsbostad.se). Nära tillgängligt finns skolor, apotek, vårdcentraler, motionshall etc.

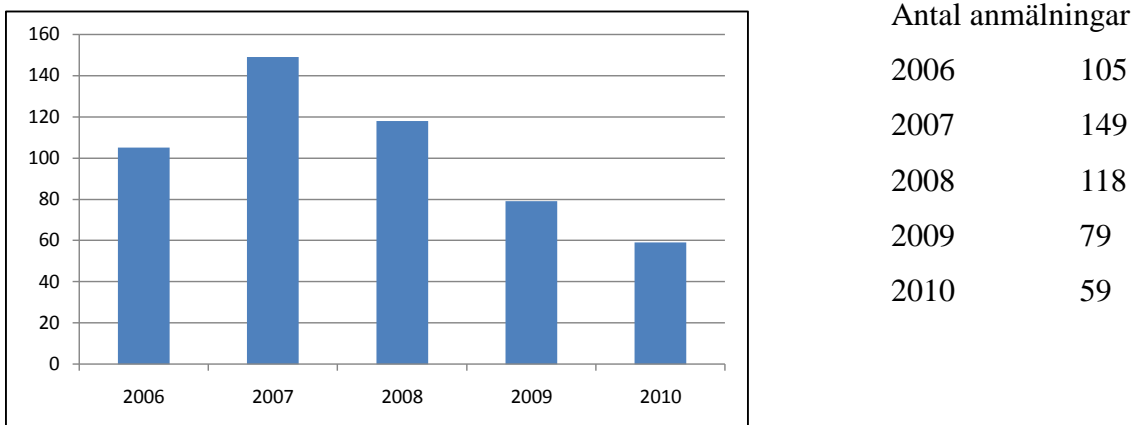
År 2006 gjordes en trygghetsundersökning i Varberg med syftet att se hur invånarna upplevde tryggheten inom olika områden, där Sörsedammen fanns med under namnet Varberg-söder. Undersökningen visade på att 10 procent av befolkningen i området Varberg-söder undvek att medverka i aktiviteter på grund av rädsla.

Tillsammans med Polismyndigheten i Hallands län, Länsförsäkringar Halland och Varbergs bostads AB påbörjades Grannsamverkan i området år 2007.⁴

Idag består Grannsamverkan på Sörsedammen av cirka 17 deltagare som har direktkontakt med polisen. Deltagarna i Grannsamverkan har regelbundna vandringar och kontroller i området. Tanken är att förebygga brott och öka gemenskapen mellan grannarna med förhoppning om att minska anonymiteten och därigenom öka tryggheten i området (Svensk Polis 2009, nr 9).

3.2.2 Brottsstatistik Sörsedammen

Figur 1. Antal anmälningar på Sörsedammen

Källa: Polismyndigheten i Halland

Figur 1 visar antalet anmälningar av tillgrepps- och skadegörelsebrott på Sörsedammen under åren 2006-2010. Observera att en anmälan kan innehålla flera brott.

⁴ Ej publicerat material från Polisen, Boende, Fastighetsägare, Försäkringsbolag och Stöldskyddsföreningen(2009)

flera privata företag tillgängliga för de boende, exempelvis restaurang och gatukök, frisörer, bensinstationer, färghandel samt en större matbutik.⁶

År 2006 gjordes en trygghetsundersökning av Länsförsäkringar Halland, Halmstads kommun och polismyndigheten i Hallands län. Det visade sig att i Halmstad upplevdes tryggheten på en lägre nivå i jämförelse med andra städer. Utav de 15 kommundelar som undersöktes i Halmstads kommun utmärkte sig Andersberg av låga trygghetsvärden och höga otrygghetsvärden. Det framkom att de boende kände sig otrygga på grund av rädsla för våld, gäng, trafikproblem, skadegörelse, nedskräpning mm.

Med grund i resultatet av trygghetsundersökningen startades Grannsamverkan på Andersberg år 2008.⁷ Initiativet kom från Polismyndigheten i Hallands län, Länsförsäkringar Halland och Halmstad Fastighets AB. På Andersberg finns idag 436 engagerade hyresgäster på 23 trapphus och av dessa 20 deltagare kontaktombud.

Effekterna har visat sig vara positiva, och intresset bland de boende är stort och det utvecklas hela tiden fler engagerade hyresgäster i området.

⁶ Ej publicerat material från Polisen, Boende, Fastighetsägare, Försäkringsbolag och Stöldskyddsföreningen(2009)

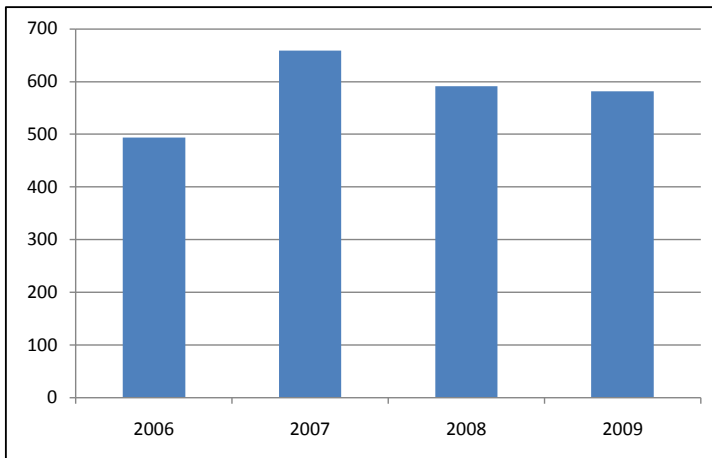
⁷ Ej publicerat material från Polisen, Boende, Fastighetsägare, Försäkringsbolag och Stöldskyddsföreningen(2009)

Arbetande från HFAB i Grannsamverkan säger att deras motto kort och gott är: *”Håll ögon och öron öppna, lär känna din granne, det skapar trygghet för dig, din trappa och ditt område.”*

Idag finns 436 engagerade hyresgäster, uppdelade på 23 trapphus och 20 kontaktombud. Orsaken till att det är samma antal kontaktombud nu som år 2009 beror på att boende flyttar ut och in kontinuerligt (Källa: kontaktperson HFAB).

3.2.4 Brottsstatistik Andersberg

Figur 4. Antal anmälningar på Andersberg

Antal anmälningar

2006 494

2007 659

2008 591

2009 582

Källa: Polismyndigheten i Halland

Figur 4 visar antalet anmälningar på Andersberg. Observera att en anmälan kan i sig innehålla flera olika brott som skett vid samma tillfälle, såsom våld och rån.

Figur 5. Antal anmälningar på Andersberg 2006

I figur 5 visas antalet anmälningar på Andersberg år 2006 och hur dessa är utspridda på området. Totalt anmäldes 593 brott.

Antal anmälda brott beroende på plats

Grön 2-5 anmälningar

Gul 6-10

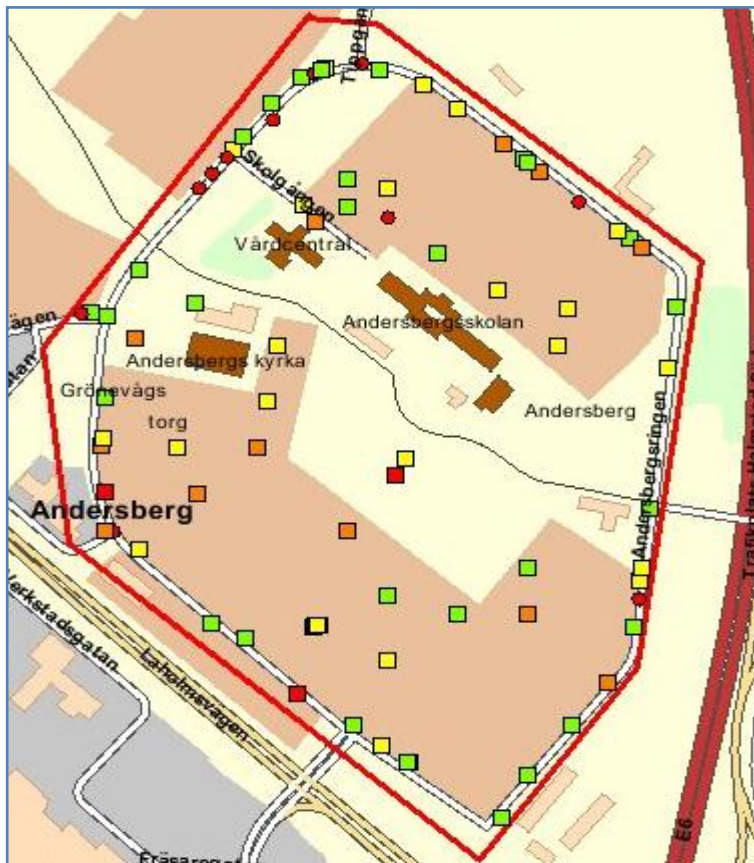
Orange 11-25

Röd 26 eller fler

Källa: Polismyndigheten i Halland

Enligt kartan i figur 5 ser vi att antalet anmälningar är fördelade, mer eller mindre, i hela Andersberg. Mindre antal anmärkningar - men fler runt kanterna av Andersberg, men högre antal brott på mindre ytor i mitten av Andersberg.

Figur 6. Antalet anmälningar på Andersberg 2009

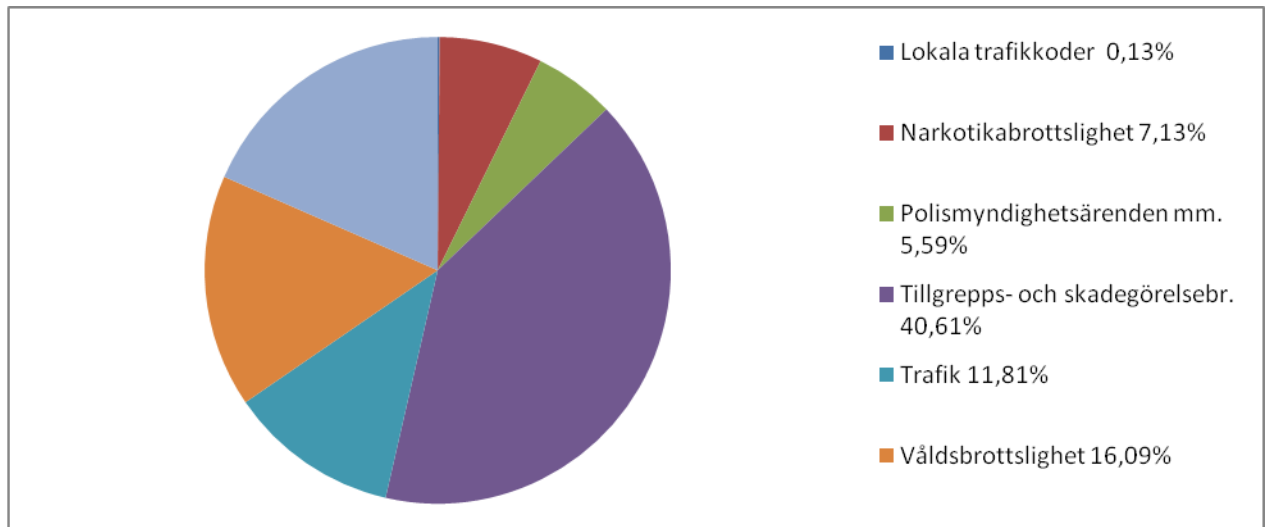

Källa: Polismyndigheten i Halland

I figur 6 visas antalet anmälningar på Andersberg år 2009 och hur dessa är utspridda på området. Totalt anmäldes 733 brott.

Antal anmälda brott
beroende på plats
Grön 2-5 anmälningar
Gul 6-10
Orange 11-25
Röd 26 eller fler

Figur 7. Brottstyp fördelat under åren 2006-2009 på Andersberg.

Källa: Polismyndigheten i Halland

Figur 7 visar vad för slags brott som anmälts i området och i vilken omfattning i relation till det totala antalet brottsanmälningar.

De senaste uppgifterna vi tagit del av är att antalet anmälda brott på Andersberg, Halmstad har minskat med cirka 24 procent sedan år 2007. (Hallandsposten, "Anmälda brott blir allt färre", 2010-12-29)

4. TEORI

Det finns sociologiska teorier som kan hjälpa oss att förstå hur de boende upplever engagemanget inom Grannsamverkan, samt tryggheten och säkerheten på de två områdena Sörsedammen och på Andersberg. Dessa teorier kan möjligtvis även ligga till grund för hur Grannsamverkan kan utvecklas vidare. I kapitlen nedan följer en kortfattad förklaring kring de utvalda teorierna, och senare i utvärderingen används dessa som hjälp för att analysera resultatet.

4.1 Michael Foucault

Vi använder oss av Michael Foucaults begrepp panoptikon, som han beskriver är ett övervakningssystem som har utvecklats från fysiska bestraffningar till mental övervakning (Ritzer, G. 2009:505). Tanken bakom detta system var att människor skulle känna sig iakttagna men inte själva kunna reflektera över att de är övervakade. Denna slags övervakning medför att människor disciplinerar sig själva och följer rådande normer. Foucault beskriver detta på följande sätt *”makten blir så fullkomlig att den inte behöver utövas, den arkitektoniska anordningen blir en maskin som skapar och underhåller ett maktförhållande som är oberoende av den som utövar den, kort sagt, fångarna är inneslutna i en maktsituation de själva uppbär”* (Foucault, M. 2004:202). Denna övervakning behöver ingen utnämnd utövare, den behöver snarare någon som besitter makten. Dock är maktens motiv inte så väsentliga då de exempelvis kan bygga på både nyfikenhet och illvilja.

4.2 Norbert Elias

Med hjälp av Norbert Elias (2004) vill vi förstå relationen mellan de delaktiga respondenterna inom Grannsamverkan och de övriga respondenterna. I boken *”Etablerade och outsiders”* beskriver han ett samhälle som påvisar en intern skiljelinje bland de boende i en förort. Där utgörs det två grupper etablerade och outsiders bland de boende, vilken man tillhör är beroende på hur länge man bott i området (Elias, N. 2004;xix). Den etablerade gruppen har i högre grad bättre sammanhållning än den andra vilket gör att det får ett maktöverskott som leder till att de etablerade kan reservera sociala positioner vilket i sin tur stärker deras sammanhållning ännu mer och

utestängning av människor som anses tillhöra den andra gruppen blir mer påtagligt (Elias, N. 2004;xxiii).

De etablerade får alltså genom detta en sorts makt över de resterande boende i området då de själva anser sig vara överlägsna och genom skvaller och fördomar förtrycks outsiders gruppen och tilldelas skam. För att avlägsna sig denna skam och bli accepterade som individer så måste de underlåta sig de etablerades normer och värderingar. De människor som utgör outsiders gruppen underkastar sig dock de etablerade och accepterar sin tillhörighet i den mindre respekterade gruppen. Hela denna figuration att en överlägsen grupp lyckas sätta en underlägsen stämpel på en annan grupp då den underlägsna gruppen även får den uppfattningen själva vilket givetvis är en förutsättning för att de etablerade skall kunna bibehålla sin makt och för att balansen mellan de två grupperna skall upprätthållas och bestå.

4.3 Jean Baudrillard

Jean Baudrillard lyfter upp begreppet hyperrealitet i den extrema postmoderna samhällsteorin. Begreppet bygger på att människor omges av falska föreställningar som kan ha en så pass stor inverkan att man till slut väljer att förlita sig på dessa föreställningar, istället för den kunskap som man innehar. (Ritzer, G. 2009:515).

4.4 Kulturfeminism

Kulturfeminism lyfts ofta upp som en unik sort av teori, på grund av att teorin inte är koncentrerad på att förklara kvinnors ursprung och förflutna. Den inriktar sig mer på det sociala värdet av kvinnans speciella sätt att vara, mer exakt hur kvinnor skiljer sig från män. Det finns ett flertal teoretiker som förespråkar kulturfeminismen som menar att ett samhälle behöver kvinnliga moraler som omsorg, samarbete, vapenvägran. Vidare menar de att kvinnan har ett speciellt sätt att hantera konflikter på, genom en ickevåldsprincip. De menar även att en kvinna har speciella normer som hon följer när hon gör etiska bedömningar och använder sig utav ett omsorgsintresse som hon har i sitt medvetande (Ritzer, G. 2009). Carol Gilligans hävdar att kvinnor använder sig utav en annorlunda metod jämfört med män när de resonerar moraliskt och menar att en kvinna väljer helst att fokusera på att uppnå resultat som kommer att gynna alla parter (Ritzer, G. 2009:376).

4.5 Susanna Öhman

För att en verksamhet ska kunna fungera måste den byggas på tillit mellan de olika aktörer som är inblandade. Aktörerna måste även uppfatta risker gemensamt för att kunna finna engagemanget till att driva verksamheten. Dessa faktorer är viktiga för att kunna ägna sig åt verksamheter och förebygga risker (Öhman, S. 2009). Risker nämns i boken som något genuint subjektivt och finns inte utan individuella uppfattningar, sociala och kulturella faktorer. Vad som anses vara en risk bygger alltså på individens egenskaper och dess sociala och kulturella antaganden och bedömningar. För att förstå och hantera risker måste vi undersöka dem utifrån hur människor upplever dem i olika sammanhang (Öhman, S. 2009:63).

4.6 C Wright Mills

C Wright Mills (2002) beskriver begreppen bekymmer och problem. Bekymmer är något som ligger hos individen. När en individ lägger tyngd på något så upplevs detta som en fara för sig själv. Det finns skillnader mellan bekymmer och problem, den centrala skillnaden är att bekymmer berör individen och bekymret utvecklas till ett problem när det berör så pass många individer att samhället påverkas (Mills, C, W. 2002: 27-28).

5. DELTAGANDE OBSERVATION- FÄLTANTECKNINGAR

Intryck från fältarbetet var att huruvida Grannsamverkan valt att visa på sin verksamhet genom skyltar i områdena skiljer sig åt. På Sörsedammen fanns det Grannsamverkansskyltar på byggnaderna runt om i området exempelvis på sophusen. Till skillnad från på Andersberg, där skyltningen till största del var i trappuppgångarna i de byggnader där Grannsamverkan pågår samt en klisterlapp på varje dörr. Att kunskapen om klisterlapparnas betydelse på de boendes dörrar var minimal visar att den önskade effekten med Grannsamverkans skyltning inte uppnås.

Vårt intryck av de boende på Sörsedammen och på Andersberg var överlag positivt hos de som öppnade dörren. Dock var det ett stort antal människor, särskilt på Andersberg, som valde att inte öppna, vilket vi förstod då vi kunde höra att de var hemma. Det kan bero på olika anledningar, varav en kan vara att det finns en rädsla eller otrygghet att öppna dörren för en okänd person.

De personer vi kom i kontakt med under insamlingen gav en bild av att kunskapen om vad Grannsamverkan är som projekt, är betydligt bättre på Sörsedammen än på Andersberg. Det framkom under insamlingens gång att inte alla på Andersberg hade blivit inbjudna till Grannsamverkansmöte och inte heller blivit informerade om att det finns.

Något som även kom fram när vi talade med våra respondenter på Andersberg var de boendes uppfattningar om HFAB. Ett flertal boende ansåg att bostadsbolaget inte fanns till hands när de väl behövdes. De boende visade dock ett intresse av att få mer information om Grannsamverkan, eftersom det låter som en nyttig verksamhet som kan öka tryggheten i området. Det var information som också framkom hos de boende på Sörsedammen, att efter att Grannsamverkan har startat så upplever de boende att det har blivit lugnare i området.

På Andersberg berättade en del av de boende att området generellt upplevs säkert och tryggt, vilket också var ett argument hos vissa av de boende för att inte delta i Grannsamverkan. De tyckte inte att det behövdes någon verksamhet för att öka tryggheten eftersom de redan hade god relation till grannarna.

Det framkom flera gånger av de boende att bilden som omgivningen har av området Andersberg, att det är stökigt och osäkert, inte överensstämmer med verkligheten. Dock upplevde de boende att det fanns vissa delar av området som under kvällstid inte kändes lika tryggt att vistas på. I enkäten valde vi att inte fråga om utsatt brottslighet då det är ett så pass känslig fråga, men många av de boende valde att berätta om sådana händelser självmant.

Svaren kring vad som skulle kunna göra de boende på Sörsedammen mer intresserade av att delta i Grannsamverkan handlade i vissa fall om ersättning, med pengar som ett tänkbart alternativ. Det var dock resultat som endast framkom muntligt, då dessa respondenter inte såg det som passande svar i enkäten.

6. TRYGGHET

När människor lever jämsides på en begränsad yta, såsom i ett bostadsområde med flerfamiljshus, finns det flera faktorer som påverkar människornas levnadsvillkor. Tilliten mellan grannar, och behovet av ömsesidig respekt och hänsyn till varandra är

grundläggande delar för en fungerande och trivsamt miljö att leva i. Detta är vad vi i vår utvärdering har utgått ifrån för att definiera begreppet trygghet.

Trygghet är dock ett mångfacetterat begrepp som är beroende av flera olika faktorer. Den upplevda tryggheten är relativ och kan förstärkas av goda relationer mellan människor, gemenskap, men även försvagas av rädsla och utsatthet för brott. Därför skapade vi påståenden rörande bostadsområdet, den egna lägenheten, ägodelar, barn, kontakt med grannar och bilinbrott som skulle visa de boendes upplevelse av dessa faktorer.

6.1 Trygghetsfrågor

En övergripande bild av de boendes svar rörde deras upplevda trygghet i området. Vi valde att ställa svaren mot frågorna gällande kön, födelseland, om man hört talas om Grannsamverkan och om man är delaktig i Grannsamverkan. Vi förde samman de fem ursprungliga svarsalternativen till tre, där svaren *håller helt med* och *håller delvis med* blev en kategori och *tar helt avstånd* och *tar delvis avstånd* blev en annan. Svaret *varken eller* förblev en egen kategori.

Resultatet presenteras i en tabell där svaren på frågorna är indelade under kategorierna *trygg* och *otrygg*. När det exempelvis gäller påståendet att alltid hälsa när man möter sina grannar valde vi att tolka att svaren som håller med om påståendet visar på trygghet. Vid påståendet som handlar om att be en granne ha koll på ens hem när man reser bort tolkade vi svaren som håller med om påståendet som ett visst tecken på otrygghet, eftersom det möjligen skulle kunna visa på att man har en oro över sitt hem.

6.2 Attitydfrågor

Resultatet för två av påståendena presenteras i en enskild tabell. Vi valde att inte kategorisera svaren på dessa påståenden som antingen trygg eller otrygg. Påståendena berör att förebygga brott vilket skulle kunna vara ett uttryck för att man vill främja tryggheten i området, men också ett tecken på helt andra saker, som t ex engagemang och intresse för andra människor. Resultaten är således uppdelade efter den andel boende som höll med eller inte höll med om de båda påståendena.

6.3 Resultat Sörsedammen

Tabell 1. Trygghetsfaktorer

I tabellen nedan är svaren på frågorna indelade under kategorierna *Trygg* och *Otrygg*. Totala antalet respondenter på Sörsedammen var 249.

Påstående	Trygg (%)	Otrygg (%)
Jag går hellre tillsammans med någon än ensam i mitt bostadsområde	49,4	30,5
Jag är gärna utomhus i mitt bostadsområde även när det är mörkt	52,2	33,7
Jag låser alltid ytterdörren även när jag är hemma	6,8	88,4
Jag tycker att mina ägodelar är säkra i mitt förråd	47,8	30,1
När jag bara ska gå och slänga soporna behöver jag inte låsa min ytterdörr	47	45
Jag låter mina barn leka ute i bostadsområdet utan vuxet sällskap	79,6	12,2
Jag låter mina barn gå hem ensamma från busshållplatsen/fritidsgården/skolan	86,7	13,3
Jag hälsar alltid när jag möter mina grannar	93,6	3,2
När jag ska resa bort ber jag självklart någon granne att ha koll på mitt hem	36,9	48,2
Det känns betryggande att det finns nattvandrare från Grannsamverkan i mitt område	87,6	1,6
Det är dåligt upplyst i mitt bostadsområde	39,8	47

”Jag går hellre tillsammans med någon än ensam i mitt bostadsområde”

Resultatet visade att 30,5 procent av respondenterna hellre går tillsammans med någon än ensam, medan 49,4 procent inte höll med om detta påstående. De kvinnliga respondenterna höll med om påståendet i högre utsträckning än vad männen gjorde.

”Jag är gärna utomhus i mitt bostadsområde även när det är mörkt”

Det var 52,2 procent som uppgav att de gärna vistas ute på området när det är mörkt. Männen höll med om påståendet i högre utsträckning än vad kvinnorna gjorde.

”Jag låser alltid ytterdörren även när jag är hemma”

Det var 88,4 procent av respondenterna som uppgav att de alltid låser sin ytterdörr.

”Jag tycker att mina ägodelar är säkra i mitt förråd”

Resultatet på denna fråga visar att 47,8 procent av respondenterna anser att deras saker är säkra i sina förråd. Männen höll med om påståendet i högre utsträckning än kvinnorna. De som inte känner till Grannsamverkan höll med i högre utsträckning än de som känner till Grannsamverkan.

”När jag bara ska gå och slänga soporna behöver jag inte låsa min ytterdörr”

Vårt resultat visade att svaren på denna fråga var jämnt fördelade över svarsalternativen. De utlandsfödda respondenterna höll med om påståendet i högre utsträckning än de svenskfödda.

”Jag låter mina barn leka ute i bostadsområdet utan vuxet sällskap”

Av de respondenter som uppgav att de har hemmavarande barn höll 79,6 procent med om att de låter sina barn leka ute i bostadsområdet utan vuxet sällskap.

”Jag låter mina barn gå hem ensamma från busshållplatsen/fritidsgården/skolan”

Av de respondenter som uppgav att de har hemmavarande barn höll 86,7 procent med om påståendet.

”Jag hälsar alltid när jag möter mina grannar”

Resultatet visade att 93,6 procent av respondenterna uppgav att de alltid hälsar på sina grannar.

”När jag ska resa bort ber jag självklart någon granne ha koll på mitt hem”

Det var 48,2 procent av respondenterna som höll med om detta påstående.

”Det känns betryggande att det finns nattvandrare från Grannsamverkan i mitt område”

Det var 87,6 procent av respondenterna som uppgav att de anser att nattvandringen känns betryggande.

”Det är dåligt upplyst i mitt bostadsområde”

Det var 47 procent av respondenterna som höll med om att bostadsområdet är dåligt upplyst, medan 39,8 procent uppgav att de anser att det är bra upplyst. De utlandsfödda respondenterna uppgav i något högre utsträckning än de svenskfödda att området är dåligt upplyst.

Tabell 2. Attitydfrågor

I tabellen nedan är svaren på frågorna indelade under kategorierna *Håller med* och *Håller inte med*. Totala antalet respondenter på Sörsedammen var 249.

Påstående	Håller med (%)	Håller inte med (%)
Om jag möter en okänd person i källaren så frågar jag vad personen gör där	27,3	52,2
Om jag ser någon bryta sig in i en bil på parkeringen så anmäler jag det till polisen	90,4	4,4

”Om jag möter en okänd person i källaren så frågar jag vad personen gör där”

Det var 27,3 procent av respondenterna som höll med om påståendet, medan 52,2 procent uppgav att de inte skulle fråga en okänd person i källaren vad personen gör där.

”Om jag ser någon bryta sig in i en bil på parkeringen anmäler jag det till polisen”

Det var 90,4 procent av respondenterna som uppgav att de skulle anmäla om de såg ett bilinbrott.

6.4 Resultat Andersberg

Tabell 3. Trygghetsfaktorer

I tabellen nedan är svaren på frågorna indelade under kategorierna *Trygg* och *Otrygg*. Det totala antalet respondenter på Andersberg var 254.

Påstående	Trygg (%)	Otrygg (%)
Jag går hellre tillsammans med någon än ensam i mitt bostadsområde	37	42,9
Jag är gärna utomhus i mitt bostadsområde även när det är mörkt	52	28,7
Jag låser alltid ytterdörren även när jag är hemma	7,9	85,4
Jag tycker att mina ägodelar är säkra i mitt förråd	65,7	21,7
När jag bara ska gå och slänga soporna behöver jag inte låsa min ytterdörr	42,9	50
Jag låter mina barn leka ute i bostadsområdet utan vuxet sällskap	51,8	39,8
Jag låter mina barn gå hem ensamma från busshållplatsen/fritidsgården/skolan	56,1	32,9
Jag hälsar alltid när jag möter mina grannar	79,1	15,7
När jag ska resa bort ber jag självklart någon granne att ha koll på mitt hem	44,9	43,3
Det känns betryggande att det finns nattvandrare från Grannsamverkan i mitt område	61	15
Det är dåligt upplyst i mitt bostadsområde	37,8	46,5

”Jag går hellre tillsammans med någon än ensam i mitt bostadsområde”

I resultatet på denna fråga var svaren jämnt fördelade över svarsalternativen.

När resultatet ställdes mot kön framgick det att majoriteten av dem som höll med om påståendet var kvinnor. Det visade sig också att en högre andel svenskfödda respondenter, både kvinnor och män, i högre utsträckning än utlandsfödda uppgav att de hellre vistas ute tillsammans med någon än ensamma.

”Jag är gärna utomhus i mitt bostadsområde även när det är mörkt”

Det var 52 procent av respondenterna som uppgav att de gärna vistas ute i bostadsområdet när det är mörkt. I jämförelse mellan kön visade det sig att en högre andel män än kvinnor uppgav att de gärna är ute när det är mörkt. När resultatet ställdes mot enkätfrågan om vilka som känner till Grannsamverkan, framgick det att de som känner till Grannsamverkan ogärna vistas utomhus när det är mörkt.

”Jag låser alltid ytterdörren även när jag är hemma”

Det var 85,4 procent av respondenterna som uppgav att de alltid låser ytterdörren.

De som känner till Grannsamverkan höll med om påståendet i högre utsträckning än de som inte känner till det.

”Jag tycker att mina ägodelar är säkra i mitt förråd”

Det var 65,7 procent av de boende som höll med om detta påstående. De utlandsfödda respondenterna höll med i högre utsträckning än de svenskfödda. De som inte känner till Grannsamverkan höll med om påståendet i högre utsträckning än de som känner till Grannsamverkan.

”När jag bara ska gå och slänga soporna behöver jag inte låsa min ytterdörr”

I detta påstående visade vårt resultat att svaren var jämnt fördelade över svarsalternativen. När svaren ställdes mot födelseland framgick det att de utlandsfödda respondenterna i högre utsträckning än de svenskfödda uppgav att de inte låser ytterdörren när de bara ska gå och slänga sopor. När det gäller deltagande i

Grannsamverkan uppgav också de deltagande i högre grad än de som inte deltar att de låser ytterdörren när de ska slänga soporna.

”Jag låter mina barn leka ute i bostadsområdet utan vuxet sällskap”

Bland de respondenter som uppgav att de har hemmavarande barn uppgav 51,8 procent att de låter sina barn leka ute i bostadsområdet utan vuxet sällskap.

”Jag låter mina barn gå hem ensamma från busshållplatsen/fritidsgården/skolan”

56,1 procent av de respondenter som i enkäten uppgav att de har med hemmavarande barn höll med om detta påstående.

”Jag hälsar alltid när jag möter mina grannar”

Det är 79,1 procent av respondenterna som uppgav att de alltid hälsar på sina grannar. De som känner till Grannsamverkan höll med om påståendet i högre grad än de som inte känner till Grannsamverkan.

”När jag ska resa bort ber jag självklart någon granne att ha koll på mitt hem”

I detta påstående visade vårt resultat att svaren var jämnt fördelade över svarsalternativen. De som känner till Grannsamverkan höll med om påståendet i högre grad än de som inte känner till Grannsamverkan.

”Det känns betryggande att det finns nattvandrare från Grannsamverkan i mitt område”

Resultatet visade att 61 procent höll med om att det är betryggande att nattvandrare finns i bostadsområdet. De som känner till Grannsamverkan höll med om påståendet i högre grad än de som inte känner till Grannsamverkan.

”Det är dåligt upplyst i mitt bostadsområde”

Der var 46,5 procent av respondenterna som uppgav att det är dåligt upplyst, medan 37,5 procent ansåg att det är bra upplyst. Fler av de som känner till Grannsamverkan höll med om påståendet än de som inte känner till Grannsamverkan.

Tabell 4. Attitydfrågor

I tabellen nedan är svaren på frågorna indelade under kategorierna *Håller med* och *Håller inte med*. Det totala antalet respondenter på Andersberg var 254.

Påstående	Håller med (%)	Håller inte med (%)
Om jag möter en okänd person i källaren så frågar jag vad personen gör där	43,3	42,1
Om jag ser någon bryta sig in i en bil på parkeringen så anmäler jag det till polisen	78	16,1

”Om jag möter en okänd person i källaren så frågar jag vad personen gör där”

Vårt resultat visade att svaren på denna fråga var jämnt fördelade över svarsalternativen. De som känner till Grannsamverkan höll med om påståendet i högre grad än de som inte känner till Grannsamverkan.

”Om jag ser någon bryta sig in i en bil på parkeringen så anmäler jag det till polisen”

Det var 78 procent av respondenterna som höll med om detta påstående. De som känner till Grannsamverkan höll med om påståendet i högre grad än de som inte känner till Grannsamverkan.

6.5 Jämförelse mellan Andersberg och Sörsedammen

Tabell 5. Jämförelse trygghetsfaktorer

I tabellen nedan jämförs svaren på trygghetsfrågorna från Sörsedammen och Andersberg.

Det var totalt 249 respondenter på Sörsedammen och 254 respondenter på Andersberg.

	Andersberg		Sörsedammen	
	Trygga (%)	Otrygga (%)	Trygga (%)	Otrygga (%)
Jag går hellre tillsammans med någon än ensam i mitt bostadsområde	37	42,9	49,4	30,5
Jag är gärna utomhus i mitt bostadsområde även när det är mörkt	52	28,7	52,2	33,7
Jag låser alltid ytterdörren även när jag är hemma	7,9	85,4	6,8	88,4
Jag tycker att mina ägodelar är säkra i mitt förråd	65,7	21,7	47,8	30,1
När jag bara ska gå och slänga soporna behöver jag inte låsa min ytterdörr	42,9	50	47	45
Jag låter mina barn leka ute i bostadsområdet utan vuxet sällskap	51,8	39,8	79,6	12,2
Jag låter mina barn gå hem ensamma från busshållplatsen/fritidsgården/skolan	56,1	32,9	86,7	13,3
Jag hälsar alltid när jag möter mina grannar	79,1	15,7	93,6	3,2
När jag ska resa bort ber jag självklart någon granne att ha koll på mitt hem	44,9	43,3	36,9	48,2
Det känns betryggande att det finns nattvandrare från Grannsamverkan i mitt område	61	15	87,6	1,6
Det är dåligt upplyst i mitt bostadsområde	37,8	46,5	39,8	47

En högre andel respondenter på Andersberg än på Sörsedammen uppgav att de hellre går tillsammans med någon än ensam i området.

När det gäller att vara ute i sitt område när det är mörkt visade resultatet att majoriteten av respondenterna på både Andersberg och Sörsedammen är trygga med det. Även resultatet från påståendet om att alltid låsa sin ytterdörr liknade varandra i de båda områdena då majoriteten uppgav att de höll med om påståendet.

Det var 65,6 procent av respondenterna på Andersberg uppgav att de anser att deras ägodelar är säkra i förrådet. På Sörsedammen var motsvarande siffra 47,8 procent.

Resultatet från båda bostadsområdena visade att det är ungefär en lika stor andel respondenter som låser sin dörr vid ett kort ärende som den andelen som inte låser.

Av respondenterna på Sörsedammen som har hemmavarande barn uppgav 79,6 procent att de är trygga med att deras barn leker utomhus utan vuxet sällskap. På Andersberg var det 51,8 procent av respondenterna som uppgav samma sak.

Av respondenterna på Sörsedammen som har hemmavarande barn uppgav 86,7 procent att de är trygga med att deras barn går hem ensamma från till exempel busshållplatsen. På Andersberg var det 56,1 procent av respondenterna som uppgav samma sak.

På Andersberg uppgav 79,1 procent av respondenterna att de alltid hälsar på sina grannar. Motsvarande siffra på Sörsedammen var 93,6 procent.

Vid påståendet om respondenten skulle be en granne om att ha koll på ens hem när han eller hon reser bort var svaren på Andersberg jämnt fördelade över svarsalternativen. Medan det på Sörsedammen fanns en viss skillnad mellan svaren, 48,2 procent av respondenterna höll med om påståendet medan 36,9 procent inte höll med.

En majoritet av respondenterna i de båda områdena uppgav att de anser att Grannsamverkans nattvandrare är betryggande. Denna siffra var dock högre på Sörsedammen, 87,6 procent, mot 61 procent av respondenterna på Andersberg.

Tabell 6. Jämförelse attitydfrågor

I tabellen nedan jämförs svaren på attitydfrågorna från Andersberg och Sörsedammen. Det var totalt 249 respondenter på Sörsedammen och 254 respondenter på Andersberg.

	Andersberg		Sörsedammen	
	Håller med (%)	Håller inte med (%)	Håller med (%)	Håller inte med (%)
Om jag möter en okänd person i källaren så frågar jag vad personen gör där	43,3	42,1	27,3	52,2
Om jag ser någon bryta sig in i en bil på parkeringen så anmäler jag det till polisen	78	16,1	90,4	4,4

På Andersberg var svaren någorlunda jämnt fördelade över svarsalternativen till påståendet att konfrontera en främmande person i källaren och fråga vad den denne gör där. På Sörsedammen uppgav 52,2 procent att de inte skulle fråga vad personer gör där. En majoritet av respondenterna i de båda områdena uppgav att de anser att de skulle anmäla om de såg ett bilinbrott. Denna siffra var högre på Sörsedammen, 90,4 procent, mot 78 procent av respondenterna på Andersberg.

6.6 Analys Trygghet

Bostadsområdet

Att hellre vistas i sällskap med någon än ensam när man är utomhus skulle kunna ses som ett tecken på en viss oro eller känsla av att inte vara helt skyddad och säker på egen hand. De boendes olika uppfattningar kan vara beroende av var i området de bor, såsom i närheten av ett parkområde eller i ett kvarter med mycket liv och rörelse. Det kan även ha påverkat hur respondenterna valde att besvara de andra trygghetsfrågorna exempelvis påståendet om belysningen i området.

Resultatet visar också att frågan skulle kunna kopplas till kön, eftersom det i båda områdena var en högre andel kvinnor som uppgav att de hellre vistas utomhus tillsammans med någon, än ensam. Vid påståendet att gärna vara ute i bostadsområdet när det är mörkt var det istället männen som höll med i högre utsträckning än kvinnorna. Anledningen till varför kvinnorna i resultatet framstår som mindre trygga än männen kan

möjligen bero på hur det ser ut i samhället idag, det finns kulturella föreställningar och normer om vad som är manligt respektive kvinnligt. Att vara kvinna kopplas samman med egenskaper som att vara känslös och mjuk, medan en man förväntas vara självständig och målmedveten (Gemzöe, L. 2005: 81-82). Det är enligt denna teori inte lika acceptabelt för männen att erkänna om de är otrygga och känner sig obekväma med att röra sig ute i bostadsområdet själva.

Hem och ägodelar

Utifrån resultatet kan det konstateras att det i de båda bostadsområdena finns en klar trend i att alltid ha sin ytterdörr låst, även när man är hemma. Detta visar möjligen att respondenterna känner ett behov av att låsa, men det skulle också kunna vara att många endast har en vana att låsa dörren, något de gör utan någon egentlig anledning. I ett flerbostadsområde har de boende en mycket begränsad yta för sin privata sfär. Den är begränsad till lägenheten, eftersom alla andra utrymmen är gemensamma. Därför är det av stor vikt för de boende att denna sfär får förbli ostörd (Ehn, S. 1996: 92).

Grannar

Att respondenterna på Andersberg och Sörsedammen uppger att de ofta hälsar på sina grannar när de möts behöver inte betyda att dessa grannar har god kontakt med varandra, eller att de över huvud taget får en hälsning tillbaka vid varje tillfälle. En kort och standardiserad hälsningsfras innebär inte per automatik en djupare relation och god grannsamvaro. Inom forskning kring boendevillkor diskuteras dock att dessa ytliga grannkontakter, det vill säga att till viss del känna till varandra och hälsa på varandra, ger den enkla och reserverade relationen mellan människor som är viktig i ett grannskap. Denna relation ger nämligen människorna en känsla av trygghet och identitet eftersom den innebär en tydlig gränsdragning mellan det egna privatlivet och grannarna (Ehn, S. 1996: 40-41).

Agera

En betydande skillnad mellan ett hyreshusområde och ett villaområde är att människor i ett hyreshus tenderar att sakna anknytning till bostadsområdets offentliga rum som ger en känsla av gemensamt ansvar och samvaro med grannarna. Detta beror till stor del på att förvaltningen av området och trapphuset sköts av andra än de boende själva, vilket leder till att människorna inte får ta del av de gemensamma åtagandena på samma sätt som i ett område där de boende själva äger och förvaltar bostadshuset (Daun, Å.1982: 73).

När det gäller att hålla ögonen på bostadshusets gemensamma utrymmen, såsom trapphus och förrådsutrymme, visade enkätresultatet att det för många av respondenterna på Sörsedammen inte är en självklarhet att konfrontera en för dem okänd person. Detta skulle möjligen kunna tyda på att det finns en utbredd brist på känsla av samvaro och gemensamt ansvar i bostadshuset, att de inte kan se en tydlig koppling mellan sina egna privata intressen och sina grannars och därför inte är villiga att ta en risk eller att blanda sig i. Det skulle också kunna bero på att man inte fullt känner till vilka som bor i bostadshuset och därmed inte vet säkert vilka som rör sig i de gemensamma utrymmena. En annan möjlig faktor kan vara rädsla, som till exempel att bli utsatt för överfall. På Andersberg uppgav de respondenter som känner till Grannsamverkan och de som är delaktiga i Grannsamverkan i högre utsträckning än övriga respondenter att de skulle agera vid en situation med en främmande person i källaren.

På frågan om man skulle anmäla ett bilinbrott svarade majoriteten på både Andersberg och Sörsedammen att de skulle ringa till polisen. En möjlig anledning till detta kan vara att de i sådana fall bevittnar händelsen på avstånd och får förbli anonyma. Ytterligare anledningar skulle kunna vara deras engagemang för bostadsområdet, men det kan också bero på att det är det moraliskt ”rätta” svaret att uppge i en enkät som handlar om Grannsamverkan.

6.7 Diskussion Trygghet

Av respondenterna på Andersberg uppgav fler att de hade hemmavarande barn än de gjorde på Sörsedammen. Det var fler utlandsfödda respondenter från Andersberg, medan det var fler svenskfödda respondenter från Sörsedammen. Av de svarande på Andersberg var uppdelningen lika mellan kvinnor och män. På Sörsedammen var majoriteten av de svarande kvinnor.

När det gäller boendeförhållanden skiljer sig de båda områdena åt betydligt. På Sörsedammen består bostäderna av två- och trevåningshus medan det på Andersberg finns allt från tre- till nio våningshus. Ju fler våningar ett bostadshus har desto mer riskerar anonymiteten att öka bland de boende, eftersom det blir svårare att uppmärksamma sina grannar och vilka som flyttar in och ut i huset.

Jämförelsen mellan respondenternas uppfattningar kring trygghet på Sörsedammen respektive Andersberg visar på många likheter och endast vissa skillnader. I flera av frågorna, till exempel vad gällde tryggheten för barnen, pekade resultatet från båda områdena åt samma håll. Generellt sett visade resultatet på att den upplevda tryggheten var en aning högre på Sörsedammen. Dock var skillnaderna mellan områdena marginella. Vi föreställde oss att skillnaderna i resultatet skulle bli större eftersom områdena skiljer sig åt i både storlek, vad gäller boendeförhållanden och invånare. Dessa faktorer skulle man kunna anta påverkar de boendes uppfattningar och värderingar, vilket i sådana fall gör att Grannsamverkan skulle ha haft olika grunder att bygga vidare på i de båda områdena. Dessutom startades Grannsamverkan på Sörsedammen upp av de boende själva, vilket skulle kunna tyda på att de som bor där kände ett behov av insatser för ökad trygghet. Det var även färre respondenter på Andersberg än på Sörsedammen som ansåg sig känna till Grannsamverkan. Trots detta visar vårt resultat ändå att nästan samtliga trygghetsfaktorer i enkäten upplevs på ett liknade sätt av respondenterna från respektive område. Hur bostadsområdet ser ut och hur utbredd och etablerat Grannsamverkans arbete är har möjligen inte nämnvärt stor betydelse för den upplevda tryggheten.

Överlag tyder hela resultatet från Andersberg på att de som har hört talas om Grannsamverkan visar en högre grad av otrygghet än de som inte känner till Grannsamverkan. Grannsamverkans syfte att främja och öka tryggheten skulle kunna diskuteras. Fyller projektet någon funktion vad gäller trygghetsaspekterna? Möjligen förstärker och bekräftar dess existens bara människornas oro då det signalerar att det finns problem och risker i området som behöver åtgärdas. Det kan dock handla om att de som i grund och botten är mer oroliga eller rädda därför också är mer medvetna om Grannsamverkan, till skillnad från dem som inte känner någon form av otrygghet och därmed inte har satt sig in i eller varit uppmärksamma på Grannsamverkan och dess arbete.

Ansvar för tryggheten ligger inte bara hos människorna, de boende, utan också hos bostadsbolagen som kan ge de boende god belysning i bostadsområdet, låsta trapphus och därmed en känsla av säkerhet och trygghet.

Resultatet visar att respondenterna från Andersberg är tryggare med att lämna sina tillhörigheter i förrådsutrymmen än vad de boende på Sörsedammen är. Även om majoriteten av respondenterna i båda bostadsområdena uppgav att deras tillhörigheter är säkra i förråden var det en alltför hög andel som inte var beredda att hålla med om det. Här finns det en möjlighet för bostadsbolagen att åtgärda detta, men även försäkringsbolaget borde ta till sig av kritiken eftersom dålig säkerhet i förrådsutrymmena kan leda till ökade kostnader för försäkringsbolaget.

Vid enkätutdelningen berättade många av respondenterna vi mötte att vissa delar av bostadsområdet var sämre upplysta än andra och att det fanns ställen som de inte kunde tänka sig att vistas på när det var mörkt. Även belysningen är en fråga där det finns utrymme för bostadsbolaget att agera. Enkätresultatet visade visserligen att många av de boende på både Sörsedammen och Andersberg inte har några problem med att vistas utomhus när det är mörkt och tycker att belysningen är bra, men en stor andel ansåg ändå att den var mindre bra. I mötet med respondenterna under enkätutdelningen påpekade dessutom flera som bodde på Sörsedammen att belysningen på kommunens mark i anknytning till bostadsområdet var dålig och bör förbättras.

Utifrån vårt resultat kan vi inte fastställa några samband mellan Grannsamverkans roll som samordnare och initiativtagare till en gemenskap mellan grannar och hur den påverkar den upplevda tryggheten i bostadsområdena. Möjligen behövs det mer resurser och satsningar från Grannsamverkan för att nå en ökad gemenskap och därmed ökad trygghet.

7. ENGAGEMANG

7.1 Resultat Sörsedammen

Tabell 7. Delaktiga i Grannsamverkan fördelat på respondenternas ursprung.

	Är du delaktig i Grannsamverkan?		
	Ja	Nej	Total
Sverige	10	160	170
Övriga länder	3	74	77
Total	13	234	247

På Sörsedammen har 234 av de 247 respondenter som svarat på frågan uppgett att de inte deltar i Grannsamverkan. Bland de respondenter som deltar i Grannsamverkan så är fördelningen mellan könen relativt lika. Dock är majoriteten av de deltagande respondenterna födda i Sverige och åtta personer av dessa tretton är över 56 år. I de andra två ålderskategorierna är det jämfördelat mellan respondenternas ålder. Utöver det har respondenter som inte är födda i Sverige till största delen sitt ursprung i Balkan regionen. Grannsamverkan på Sörsedammen har sjutton aktiva deltagare, varav tretton har deltagit i denna utvärdering.

Tabell 8. Hur länge respondenterna har varit med i Grannsamverkan fördelat på ålder.

	1 år	2 år	3 år	Total
18 - 35	1	1	0	2
35 - 55	0	1	1	2
56+	2	1	4	7
Total	3	3	5	11

Frågan gällande hur länge de svarande varit med i Grannsamverkan visar på i tabell 8 att de yngre av de delaktiga respondenterna har gått med i verksamheten de senaste två åren. Medan fem personer av elva gick med för cirka tre år sedan vilket är året då Grannsamverkan startades upp och dessa respondenter tillhör den äldre åldersgruppen över 56 år.

Tabell 9. Vad fick dig att gå med i Grannsamverkan fördelat på kön?

	Säkerhet & trygghet	Utsatt för brott	Information	Bättre rykte i område	Gemenskap & aktiviteter	Övrigt	Startat verksamheten	Total
Man	1	1	1	1	0	0	0	4
Kvinna	3	0	0	1	2	2	1	9
Total	4	1	1	2	2	2	1	13

Orsakerna kring vad som fick de kvinnliga respondenterna att gå med i Grannsamverkan var främst ökad trygghet och ökad gemenskap, kan vi se i tabell 9. Dock var det enbart en av alla de delaktiga respondenterna som uppgav att denne blivit utsatt för brott och att det var den huvudsakliga faktorn till att respondenten gick med i Grannsamverkan. Orsaker som även lyftes fram var information.

Tio av tretton delaktiga respondenter har svarat på hur de blivit informerade om Grannsamverkan. Fyra av de tio har svarat att de fått informationen från sina grannar och kontaktombud. De resterande sex respondenterna har svarat att de av eget intresse har sökt information och tagit del av information från bostadsbolaget.

Det är tre av tretton respondenter som har uppgett att de är kontaktombud. Dessa tre är födda inom Norden.

Respondenterna tillfrågades även om de går på Grannsamverkans möten och nio personer av de elva som besvarat frågan uppger att de går på mötena. Åtta av dem var kvinnor. Två personer uppger att de går på Grannsamverkans möten ibland.

I frågan om de har kontakt med sina grannar utanför Grannsamverkan så svarar sju personer att de har daglig kontakt av de åtta respondenter som svarat på frågan. Det är mest kvinnor som uppger att de har daglig kontakt med sina grannar.

Sju av de delaktiga inom Grannsamverkan på Sörsedammen anser att de själva är aktivt engagerade. Det är även fem av tretton respondenter som uppger att kontaktombuden är aktiva. I denna fråga fick respondenterna dessutom ta ställning till hur vida engagemanget hos polisen, försäkringsbolag och Varbergs bostad är aktivt engagerade. Samtliga har uppgett att de är nöjda med deras insats.

Tabell 10. Vad respondenterna anser behöver förändras inom Grannsamverkan fördelat på kön.

	Bättre sammanhållning	Högre engagemang från bostadsbolaget	Fler personer	Det är bra som det är	Övrigt	Total
Man	0	0	0	0	1	1
Kvinna	1	1	2	2	1	7
Total	1	1	2	2	2	8

På den sista frågan fick respondenterna svara på om de ansåg att något behöver förändras inom Grannsamverkan. Det visade sig att respondenterna hade väldigt splittrade åsikter. Det respondenterna har svarat handlar dock mest om att de vill att det skall bli högre aktivitet bland fler personer i området. Det finns även några som har svarat att de vill ha högre aktivitet från bostadsbolaget samt bättre sammanhållning inom verksamheten. Utmärkande var dock att vi kunde se att det enbart var respondenter som är födda i Sverige som har besvarat den här frågan och att de flesta av dem var kvinnor. Däremot är det många av de delaktiga som inte svarat på denna fråga.

7.2 Resultat Andersberg

Tabell 11. Delaktiga i Grannsamverkan fördelat på respondenternas ursprung.

	Är du delaktig i Grannsamverkan?		
	Ja	Nej	Total
Sverige	28	69	97
Övriga länder	29	122	151
Total	57	191	248

Bland de delaktiga respondenterna i Andersberg är det jämt fördelat mellan könen, då det är 32 kvinnor och 25 män av 248 svarande respondenter.

Vi såg även att det åldersmässigt inte är så stor skillnad då det finns ungefär lika mycket av olika åldrar representerade i Grannsamverkan i Andersberg.

Denna jämna fördelning ser vi även gällande respondenternas ursprung i tabell 11.

Tabell 12. Hur länge respondenterna har varit med i Grannsamverkan fördelat på ålder.

	1 år	2 år	3 år	Total
18 - 35	15	2	3	20
35 - 55	10	4	1	15
56+	17	3	2	22
Total	42	9	6	57

Flertalet av respondenterna har gått med i Grannsamverkan det senaste året och här finner vi inga större skillnader i kön, ålder och ursprung.

Tabell 13. Vad fick dig att gå med i Grannsamverkan fördelat på kön?

	Säkerhet & trygghet	Utsatt för brott	Information	Bättre rykte i område	Gemenskap & aktiviteter	Övrigt	Startat verksamheten	Total
Man	10	1	7	1	2	3	0	24
Kvinna	10	0	4	0	6	10	1	31
Total	20	1	11	1	8	13	1	55

I tabell 13 visas att de flesta av de delaktiga respondenterna har uppgett att de valde att gå med i Grannsamverkan på grund av att de efterfrågar bättre trygghet och säkerhet. Därefter var information den större faktorn till att respondenterna valt att engagera sig. Även här kan vi se att svaren är jämnt fördelade mellan kön, ålder och ursprung.

Tabell 14. Hur blev du informerad om Grannsamverkan?

	Frekvens
Granne	28
Kontaktperson	23
Eget initiativ	1
Bostadsbolaget	7
Annat	1
Total	60

Tabell 14 visar hur de delaktiga respondenterna har blivit informerade om Grannsamverkan. Flertalet av respondenterna har fått information av grannar och kontaktombud i Grannsamverkan

Totalt är det åtta av respondenterna som är kontaktombud i Grannsamverkan på Andersberg. Av de åtta kontaktombuden är sju kvinnor. Inget av kontaktombuden är över 56 år. Fyra av kontaktombuden är födda i Sverige och resterande fyra är födda utanför Norden.

På frågan gällande om de delaktiga respondenterna går på Grannsamverkans möten har 53 respondenter svarat. 26 respondenter har uppgett att de inte medverkar på dessa möten och 17 respondenter uppger att de går ibland. Tio respondenter medverkar alltid på mötena och sju av dessa är födda i Sverige. Det är på denna fråga jämnt fördelat mellan personernas ursprung. Svaren i relation till kön visar att något fler kvinnor har uppgett att de går på möten eller att de går på mötena ibland.

Av våra respondenter har 25 svarat att de ibland har kontakt med sina grannar utöver Grannsamverkan. Der är 17 respondenter som har uppgett att de har daglig kontakt med sina grannar utanför Grannsamverkan. Av dessa 17 är 12 respondenter kvinnor.

Tabell 15. Här visas vad respondenterna anser om sitt eget, grannars och bostadsbolagets engagemang.

	Aktiv	Delvis aktiv	Mindre aktiv	Icke aktiv	Vet ej	Total
Eget	6	23	16	6	4	55
Grannar	9	19	13	2	11	54
Bostadsbolaget	10	10	4	18	11	53

Tabell 15 visar vad de delaktiga har svarat om vad de tycker om sitt eget, grannarnas och bostadsbolagets engagemang i Grannsamverkan. Det vanligaste svaret i dessa frågor var *delvis aktiv*. Det var fler kvinnor än män som uppgav att de ansåg sig själva vara aktivt engagerade.

Flertalet av respondenterna har uppgett att deras grannar och kontaktombud är *delvis aktiva* i Grannsamverkan. De flesta av kvinnorna har svarat att de anser att grannarnas engagemang är lågt.

Denna fråga berörde även respondenternas syn på polisens och försäkringsbolagets engagemang. Även här var det vanligaste svaret *delvis aktiv*. Angående bostadsbolagets engagemang så har 22 respondenter uppgett att bostadsbolaget är *icke aktivt* eller *mindre aktivt*. Detta har även flera respondenter uppgett under samtal som uppstod vid insamlandet av enkäterna.

Resultatet visar att det är 20 av de 54 svarande respondenterna, som anser att bostadsbolaget är aktivt eller delvis aktivt. Detta har även flera respondenter uppgett under samtal som uppstod vid insamlandet av enkäterna.

Denna fråga berörde även de delaktiga respondenternas syn på polisens och försäkringsbolagets engagemang. Det var 54 respondenter som svarade på detta och det vanligaste svaret var *Vet ej*. Der visar att de inte har haft någon större uppfattning om eller ens varit medvetna om att försäkringsbolaget och polisen varit engagerade. Det näst vanligaste svaret var att de ansågs vara *Delvis aktiva*.

Tabell 16. Här visas vad respondenterna ansett behöver förändras inom Grannsamverkan

	Frekvens
Högre engagemang från bostadsbolaget	4
Fler personer	7
Det är bra som det är	1
Övrigt	12
Total	24

På den sista frågan har respondenterna fått svara på vad de anser behöver förändras inom Grannsamverkan. Majoriteten av dem har uppgett att de vill ha fler som engagerar sig och deltar i Grannsamverkan. I övrigt har några respondenter även uppgett önskemål om tolkar som kan finnas till hands för att nå ut med information till personer är språksvaga. Respondenterna påpekar även här att de anser att bostadsbolaget ska engagera sig mer i verksamheten då det bland annat är bostadsbolaget som har startat upp verksamheten.

7.3 Jämförelse Sörsedammen och Andersberg

Engagemanget i Grannsamverkan på dessa två områden skiljer sig avsevärt gällande hur många som är delaktiga i verksamheten. På Sörsedammen är det enbart 13 personer, av de 247 respondenter som svarade på frågan, som har uppgett att de är delaktiga i Grannsamverkan jämfört med på Andersberg där 57, av de 248 respondenter som har svarat, har uppgett att de är delaktiga.

Tabell 17. Här visas vad som fick respondenterna att vilja bli delaktiga i Grannsamverkan

	Säkerhet & trygghet	Utsatt för brott	Information	Bättre rykte i område	Gemenskap & aktiviteter	Övrigt	Startat verksamheten	Total
Varberg	4	1	1	0	2	2	1	11
Halmstad	16	0	10	1	6	11	0	44
Total	20	1	11	1	8	13	1	55

I tabell 17 visas vad respondenterna har uppgett som anledningar till att de har gått med i Grannsamverkan, kan vi se att på Sörsedammen har fyra respondenter gått med i

Grannsamverkan på grund av säkerhet och trygghetsfaktorer. På Andersberg har 16 respondenter gått med av samma anledning. Ytterligare en bidragande faktor till att respondenterna har gått med i Grannsamverkan är informationen som de har fått. På Sörsedammen har endast en respondent angett att denne har blivit delaktig efter att ha fått information, medan på Andersberg har 10 respondenter av de 44 som besvarat frågan angett det som den huvudsakliga anledningen till varför de valt att delta i Grannsamverkan.

På Andersberg är det 8 respondenter som är kontaktombud. Av dessa 8 är 7 respondenter kvinnor. Det är jämnt fördelat mellan antalet utlandsfödda och svenskfödda av de delaktiga på Andersberg.

På Sörsedammen har 3 respondenter uppgett att de är kontaktombud. Två av kontaktombuden är födda i Sverige och en av dem är född utomlands. Två av de tre är kvinnor. Av de respondenterna som deltar i Grannsamverkan på Sörsedammen är två personer födda utanför Sverige.

Förutom skillnaden mellan de två bostadsområdena gällande antalet delaktiga, kunde vi även se att svarsfördelningen på frågan om ursprungsland är mer utspritt på Andersberg än vad det är på Sörsedammen. På Sörsedammen är 10 av 13 respondenter som deltar i Grannsamverkan födda i Sverige. Åtta av de 13 respondenter som deltar i Grannsamverkan är över 56 år.

Av de respondenter som är delaktiga i Grannsamverkan på Andersberg har 26 respondenter uppgett att de inte medverkar på Grannsamverkans möten. Vi ser att det främst är respondenter i medelåldern som medverkar på mötena. Och det är fler svenskfödda än utlandsfödda som medverkar. På Sörsedammen går majoriteten av de 13 respondenterna på Grannsamverkans möten och de flesta av dem är kvinnor.

På Sörsedammen är det fler svenskfödda än utlandsfödda som har kontakt med sina grannar dagligen, och av dem är de flesta är kvinnor. På Andersberg har majoriteten av de delaktiga i Grannsamverkan uppgett att de ibland har kontakt med sina grannar, och av dem är det fler kvinnor. Det är ingen skillnad på denna fråga i relation till födelseland. Vi

ser att flera av de delaktiga har bättre kontakt med sina grannar utanför Grannsamverkan på Sörsedammen än på Andersberg. En möjlig anledning till det kan vara att de båda områdena skiljer sig åt både geografiskt och att planlösningarna på fastigheterna ser olika ut. Det kan påverka möjligheterna att ha en daglig kontakt med sina grannar och skapa en social gemenskap.

Tabell 18. Här visas vad respondenterna ansett behöver förändras inom Grannsamverkan

	Bättre sammanhållning	Högre engagemang från bostadsbolaget	Fler personer	Det är bra som det är	Övrigt	Total
Varberg	1	1	2	2	2	8
Halmstad	0	4	7	1	12	24
Total	1	5	9	3	14	32

Tabell 18 visar hur respondenterna har svarat på vad de vill förändra inom Grannsamverkan. På Andersberg svarar en del av respondenterna att det som de vill förändra inom Grannsamverkan är att bostadsbolaget behöver engagera sig mer och ha bättre tillsyn på området. De ville även ha mer information om verksamheten. Många av respondenterna svarade att de vill ha ett större engagemang, med fler som deltar. Flera respondenter har även uppgett att de gärna vill ha tolkar tillhands, för personer med språksvårigheter. Några respondenter nämner även att de vill ha bättre belysning på vissa delar av området.

På Sörsedammen har respondenterna splittrade åsikter om vad de vill ska förändras, men det som utmärkte sig var att de vill ha ett högre engagemang bland de boende i området, samt bättre sammanhållning inom verksamheten. Flera av respondenterna på Sörsedammen ansåg att engagemanget från bostadsbolaget var bra. Både på Sörsedammen och på Andersberg är det många som vill ha en förändring gällande information om Grannsamverkan.

7.4 Analys Engagemang

Tanken bakom Grannsamverkan är att grannar lär känna varandra och hjälper varandra, för att skapa en social gemenskap och social tillhörighet. Det ska utgöra en social kontroll som ska kunna öka säkerheten i bostadsområdena. En del av Grannsamverkans arbete går

ut på att boende i områdena går ut en ospecificerad dag i veckan för att kontrollera området.

Man skulle kunna tillämpa Foucaults (2006) begrepp panoptikon för att förstå syftet med Grannsamverkan och dess struktur, då det går ut på att det sker en form av dold övervakning i form av skyltar uppsatta på bostadsområdet, nattvandring runt omkring i området och gemenskap mellan grannarna och utgör på så vis den sociala kontrollen. Även om intentionerna är goda så kan de leda till oönskade och oförutsedda följder. Detta system skulle kunna fungera om alla de boende inom området var medvetna om den dolda övervakning som sker.

På Sörsedammen i Varberg är det de boende själva som tagit initiativ att starta Grannsamverkan och det är 17 boende som är delaktiga, av dessa har 13 deltagit i vår utvärdering. Det är dock 201 av de 249 tillfrågade respondenter som svarat att de hört talas om Grannsamverkan. Utifrån den deltagande observation vi utförde när vi var ute på fältet, uppmärksammade vi att ett flertal av de respondenter som känner till Grannsamverkan tycks ha missförstått vad innebörden av Grannsamverkan är.

Många av respondenterna som inte deltar i Grannsamverkan uttryckte även, under våra observationer, sin uppfattning om den grupp som är deltar i Grannsamverkan. Flera av dem verkar anse att de inte får ta del av den gemenskap som metoden har sin grund i. Anledningen till detta kan möjligen bero på de aktiva inom Grannsamverkan, då de tagit på sig hela den övervakande rollen för de boende i området. Här skulle vi kunna dra paralleller med att de aktiva inom Grannsamverkan befinner sig som kontrollanter högst uppe i panoptikontornet och placerar sig själva i en maktposition över de andra boende och det upplevs som svårt för de andra boende att få bli en del av den dolda övervakningen och de aktivas sammanhållning. Det råder en viss social kontroll över området på Sörsedammen för att förhindra brott, men istället för att låta denna utövas gemensamt mellan alla boende på området, i form av att skapa en tillhörighet sinsemellan, så upplever vi att de aktiva inom Grannsamverkan har uteslutit andra och effektiviteten av Grannsamverkan går förlorad. För att få Grannsamverkan att fungera på alla plan borde de aktiva inom Grannsamverkan se över syftet med den dolda övervakningen, som borde gå ut på att skapa ett panoptikon utan enskilda kontrollanter som vakar över alla. Detta skulle kunna genomföras genom att informera alla de boende

på Sörsedammen om vad Grannsamverkan verkliga innebörd, exempelvis att det inte enbart handlar om nattvandring. För att Grannsamverkan ska fungera och skapa trygghet hos alla boende på Sörsedammen, bör det finnas människor som är aktiva från olika länder, kulturer och åldrar. Alltså efterfrågas en mer heterogen sammansättning av människor i organisationen.

På Andersberg är det bostadsbolaget som startat upp Grannsamverkan och 57 av de 248 respondenter, som har svarat på frågan, har uppgett att de är delaktiga i Grannsamverkan. De flesta av dessa respondenter har gått med i Grannsamverkan för att förbättra tryggheten och säkerheten. Det är fler män än kvinnor som gick med på grund av denna anledning. En förutsättning för att ett system med dold övervakning ska fungera och kunna tillämpas är att alla de boende förstår innebörden av strukturen i Grannsamverkan och vad syftet innebär. På Andersberg brister detta system då 170 av de 248 respondenterna som har svarat på frågan, har hört talas om vad Grannsamverkan är. Det är 77 respondenter som inte har kunskap om Grannsamverkan. Det framgår även att flera av de delaktiga respondenterna som känner en osäkerhet kring vad deras uppgifter går ut på.

Relationen mellan de aktiva inom Grannsamverkan och resterande boende på Sörsedammen skulle även kunna förstås med hjälp av Norbert Elias (2004) teori kring etablerade och outsiders. Orsaken till att det är få av de boende som är aktiva inom Grannsamverkan kan bero på att det har skapats klyftor dem emellan. I resultatet kunde vi se att de aktiva inom Grannsamverkan främst är över 56 år och är födda i Sverige och deltagit i Grannsamverkan sedan start. Denna kombination kan ha lett till att de aktiva inom Grannsamverkan har tagit till sig rollen som de etablerade i området och har en stark sammanhållning. Sammanhållningen bygger enligt Elias på delade värderingar och normer, långvarig vänskap och minnen. De sjutton stycken respondenter som är aktiva inom Grannsamverkan skulle kunnat tro ha likvärdiga normföreställningar och värderingar och detta kan vara en av anledningarna till att dessa har sökt sig till att delta i Grannsamverkan. Dessa faktorer kan dock omedvetet ha påverkat deras rekrytering av nya deltagare då dem är nöjda med sin grupps dynamik och vill inte riskera att försämra sammanhållningen. På Sörsedammen är det dock vissa aktiva inom Grannsamverkan som

efterfrågar fler deltagare och nämner att detta är något som de skulle vilja förändra för att kunna förbättra arbetet med Grannsamverkan.

De aktiva inom Grannsamverkan på Sörsedammen har enligt resultatet uppgett att de själva har ett högt engagemang och hävdar även att alla andra som är inblandade i Grannsamverkan, exempelvis Varbergs bostad AB och polisen, är lika engagerade.

Ett sådant högt engagemang hos de inblandade kan verka avskräckande för de som inte är delaktiga i Grannsamverkan, om de upplever sig ha mindre tid och möjligheter för att engagera sig och vara lika aktiva. För att kunna ansluta sig till de etablerade så menar Elias att individen måste underkasta sig gruppens normer och uppföra sig som dem. En sådan anpassning kan ses som svåruppnåelig för de som inte deltar och därför väljer de att hålla sig utanför Grannsamverkan. Majoriteten av respondenterna på Andersberg har svarat att de inte är nöjda med bostadsbolagets engagemang, vilket givetvis också påverkar respondenternas inställning till Grannsamverkan. Vissa av våra respondenter har även svarat att kontaktombuden kunde vara mer engagerade och tillgängliga, eftersom de har tagit på sig det ansvaret.

I Grannsamverkan på Andersberg och Sörsedammen är flera av våra delaktiga respondenter kvinnor. Ritzer lyfter i boken ”Sociologisk Teori” (2009) upp kulturfeminismen, som går att koppla till varför flera av de delaktiga i Grannsamverkan är kvinnor. Carol Gilligans menar att kvinnor i större utsträckning resonerar moraliskt då de lägger fokus på att uppnå långsiktiga resultat där alla delaktiga upplever ömsesidig uppmärksamhet (Ritzer, G. 2009:376).

Många av våra kvinnliga respondenter uppgav under samtal som uppstod vid insamlandet av enkäterna att de medverkar i Grannsamverkan inte bara för sin egen trygghet, utan även för grannar och resterande boende i området. Kulturfeminism är inriktad på kvinnors beteende och kvinnans speciella sätt att vara. Resultatet visar att det är fler kvinnor än män som har valt att engagera sig i Grannsamverkan genom att vara kontaktombud. Det är även fler kvinnor som anser sig själva vara aktiva i Grannsamverkan. Kulturfeminism, som syftar på att en kvinna har ett omsorgsintresse, kan förklara att kvinnor i större utsträckning än män tar hänsyn till alla parter behov och har en öppenhet i sitt medvetande. Detta kan vara en anledning till att det är fler kvinnliga deltagare i Grannsamverkan på Andersberg. De har inte endast sig själva i åtanke, utan

även de andra boendes välmående. Det kan även förklara att fler kvinnliga respondenter har uppgett att de gått med i Grannsamverkan för ökad gemenskap och sociala aktiviteter. I boken "Risker i det moderna samhället" (2009) skriver Susanna Öhman att om en organisation eller verksamhet ska fungera och utvecklas måste det ske en kommunikation mellan de olika aktörer som är inblandade och byggas upp ett förtroende dem emellan. En verksamhet måste visa sig trovärdig för att kunna vinna tillit, vilket kan liknas vid att de aktiva inom Grannsamverkan måste informera om de positiva aspekterna som det kan medföra och visa sig trovärdiga. På detta sätt kan de vinna andra människors tillit och få andra att vilja engagera sig mer. För att alla i Sörsedammen ska kunna förbättra tryggheten och säkerheten behöver de skapa en gemensam bild av vad trygghet innebär, samt skapa gemensamma värderingar. Det är nödvändigt för att uppleva alla risker gemensamt och arbeta för att förebygga faktorer som motverkar tryggheten i området. Detta är viktiga aspekter för att verksamheten ska fungera även på Andersberg, då det är betydelsefullt att alla involverade aktörer som exempelvis bostadsbolaget och de delaktiga inom Grannsamverkan är samstämda.

7.5 Diskussion Engagemang

Efter att ha delat ut enkäter på Sörsedammen och Andersberg kan vi konstatera att Grannsamverkan skiljer sig åt på dessa två områden. På Sörsedammen startades Grannsamverkan på initiativ av de boende, vilket kan ha bidragit till att de som deltar har en stark sammanhållning. Det till skillnad mot sammanhållningen i Grannsamverkan på Andersberg, som startades på initiativ från HFAB, Polismyndigheten i Halland, och Länsförsäkringar Halland. Ytterligare faktorer som kan ha gynnat sammanhållningen är att flertalet av de delaktiga tillhör samma åldergrupp och har samma ursprung.

Den starka sammanhållningen skulle troligtvis kunna vara en anledning till att många av de resterande boende på Sörsedammen inte är delaktiga. Vidare kan vi koppla detta till de samtal som uppstod med de delaktiga i Grannsamverkan, då de berättade att de delaktiga även umgås utanför Grannsamverkan. Möjligen skulle detta kunna försvåra för andra boende att bli delaktiga i verksamheten, då de delaktiga kan uppfattas som en sluten grupp. När vi talade med kontaktombuden på Sörsedammen tolkade vi det som att Grannsamverkan enligt dem fungerar bra som det är och att inga större förändringar behövs. Något vi anser att de delaktiga borde ha i åtanke är att Grannsamverkan berör

alla de boende på Sörsedammen. Att de delaktiga blir medvetna om det är en förutsättning för att informationen ska nå ut till alla de boende på Sörsedammen och att ett intresse hos dem ska uppstå, så att fler blir delaktiga.

På Andersberg har vi fått intrycket av att det finns en brist på information när det gäller Grannsamverkan, då många av respondenterna har uppgett att de inte kände till något om verksamheten. Som vi tidigare har nämnt så är det inte de boende i Andersberg som har tagit initiativet till att starta upp Grannsamverkan. Flertalet av de som är delaktiga i Grannsamverkan på Andersberg har under insamlandet av enkäterna uppgett att de enbart tagit del av information då de gick med i verksamheten, men sedan inte hört mer om det. Det kan medföra att de delaktigas engagemang på Andersberg drabbas, eftersom de inte är tillräckligt välinformerade för att aktivt bedriva och utveckla verksamheten. Eftersom Grannsamverkan på Andersberg har startats upp av bland annat HFAB, verkar den generella uppfattningen bland de delaktiga vara att bostadsbolaget ska vara de som ägnar sig åt verksamheten och ge direktiv kring hur den ska bedrivas.

För att Grannsamverkan ska utvecklas och bedrivas av de boende på Andersberg, tror vi att bostadsbolaget behöver anstränga sig ytterligare för att nå ut med information om vad syftet med Grannsamverkan är och hur de boende ska gå till väga för att engagera sig. Skulle det ske tror vi att Grannsamverkan lättare skulle kunna uppnå sitt syfte, med engagemang från alla delaktiga i området. En förutsättning för att kunna nå ut med informationen till samtliga boende i Andersberg är att översätta och tolka för personer med språksvårigheter. Det är något som flertalet av de respondenter som deltar i Grannsamverkan har uppgett som ett förslag på förändring.

Det finns ett sjuttioal som är delaktiga i Grannsamverkan på Andersberg och många har uppgett att den främsta anledningen till deltagandet är för att förbättra säkerheten och tryggheten i området. De kan förmodligen inte bedriva detta arbete utan stöd och information från bostadsbolaget.

I den trygghetsundersökning⁸ som gjorts i Halmstad kommun år 2006 visade det sig att boende på Andersberg känt sig otrygga på grund av rädsla för våld, trafikproblem, gäng och skadegörelse. Detta resultat kan möjligen kopplas samman med ryktet om området som har skapat en förvrängd bild i media och på området. Vid samtalen som uppstod med

⁸ Se kapitel 3.2.3 Grannsamverkan

respondenterna under insamlingen av enkäterna var det många av våra respondenter som berättade mer ingående om sina upplevelser och åsikter angående Grannsamverkan och att bo i Andersberg. En av de saker som kom fram var det dåliga ryktet området har och synen på de boende. I och med detta tycker vi oss kunna urskilja en antydning på vad man kan förklara som en hyperrealitet (Ritzer, G. 2009:515), vilket innebär att media slutat spegla verkligheten, och att det istället är den förvrängda verklighet som framställs i media som påverkar hur individer upplever tillvaron. Det gör att de boende, men även utomstående som inte bor i området, på Andersberg får en delvis felaktig bild. Det är flera vi har pratat med som berättat att de känner sig otrygga för att de ofta hör och läser om vad som sägs försiggå i deras område.

Det har vid enstaka tillfälle uppgetts i vår undersökning att man valt att gå med i Grannsamverkan just för att förhoppningsvis kunna förbättra ryktet.

Vi tror att det är viktigt att lyfta fram och poängtera syftet med Grannsamverkan, samt att få alla delaktiga att förstå vad engagemanget i verksamheten kan göra för de boende i området.

Arbetet inom Grannsamverkan kan ha kolliderat omedvetet eller medvetet på olika sätt vid olika situationer bland de involverade, och det kan ha bidragit till att Grannsamverkan inte fungerar så som det är tänkt på Sörsedammen och på Andersberg. Information om Grannsamverkan och hur det fungerar är en viktig faktor som brister i de båda områden. De delaktiga i Grannsamverkan på Andersberg och på Sörsedammen har enligt oss uppvisat intresse för både utveckling och engagemang, men för att det ska kunna utvecklas behövs det främst mer information. Även en uppföljning och eventuell vägledning av arbetet behövs bland de delaktiga och de övriga boende i de båda områdena. En betydande förutsättning för att Grannsamverkan ska kunna fungera avsevärt bättre är också en förbättrad kommunikation mellan alla parter.

8. RESULTAT BOENDE SOM EJ DELTAR I GRANNSAMVERKAN

Här presenteras resultaten av de enkätfrågor som var inriktade på de som inte deltar i Grannsamverkan. Frågorna som vi använde oss av lyder följande;

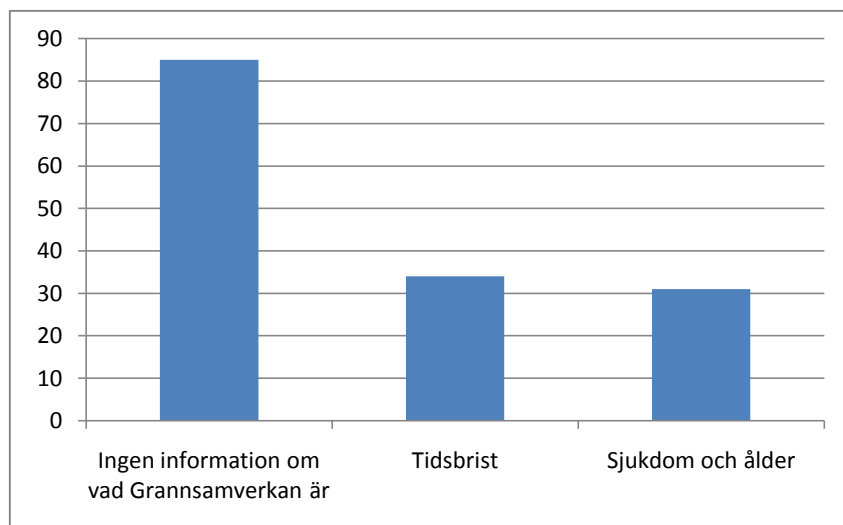
Hur kommer det sig att du inte är delaktig i Grannsamverkan?

Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i grannsamverkan?

Vet du vem du skall vända dig till ifall du vill få kontakt med Grannsamverkan?

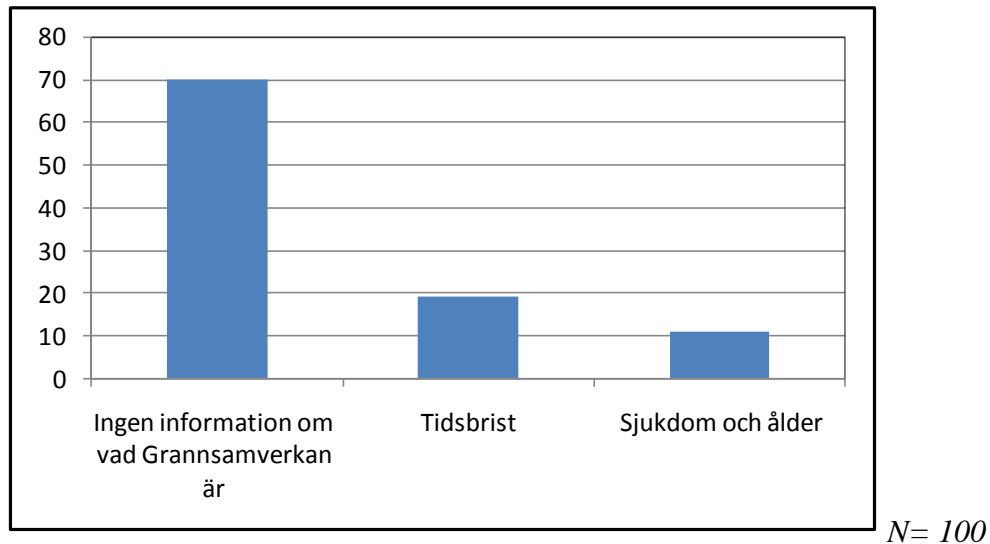
Om nej, vill du att Grannsamverkan skall ge dig information? (Följdfråga)

Figur 7. Sörsedammen. *Hur kommer det sig att du inte är delaktig i Grannsamverkan?*

N= 150

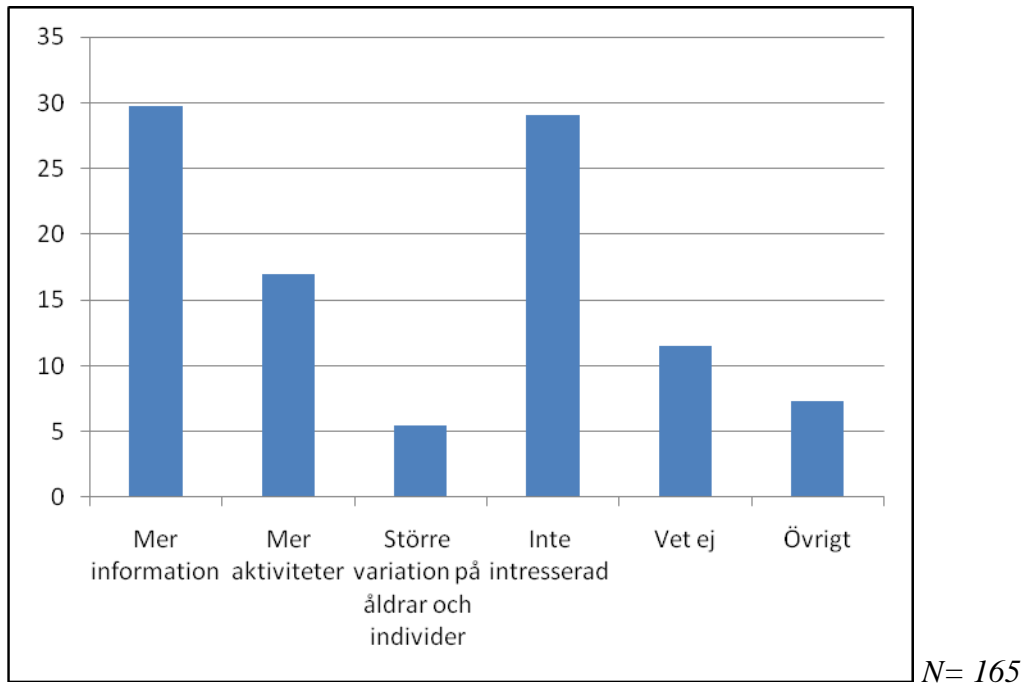
Figur 8. Andersberg. *Hur kommer det sig att du inte är delaktig i Grannsamverkan?*

Resultatet visade att respondenterna hade fått för lite information om Grannsamverkan och i vissa fall ingen information alls. Detta kan man se både i figur 7 som motsvarar Sörsedammen och i figur 8 som motsvarar Andersberg. När det kom till informationsbristen så märkte vi att det inte skiljde mycket på de två undersökningsområdena som framgår i tabellerna.

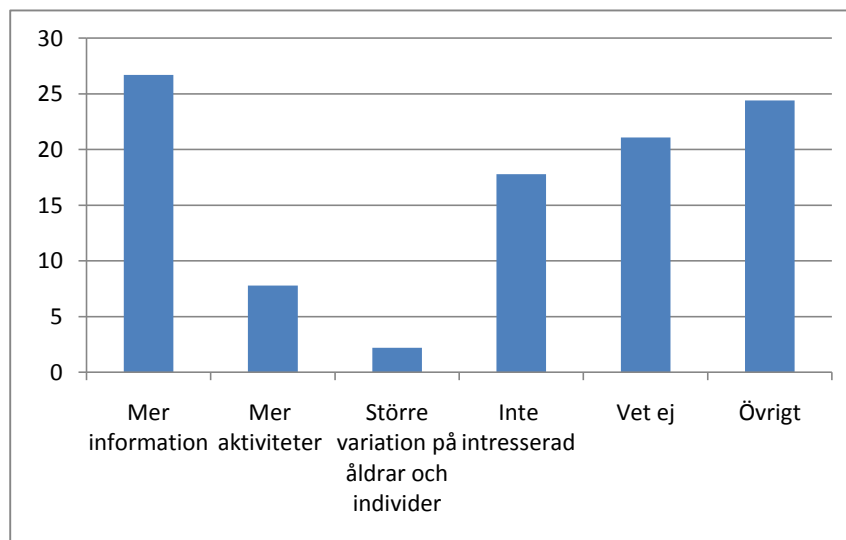
En annan orsak som var ganska tydlig i resultatet som går att se i figur 7 och i figur 8 är att många respondenter inte deltog i Grannsamverkan på grund av tidsbrist, sjukdom och ålder. När det gäller tidsbrist så skilde det sig inte mycket områdena emellan. Däremot visar resultatet att det var en skillnad områdena emellan på hur många som angett sjukdom och ålder som orsak till att inte delta.

Figur 9. Sörsedammen. *Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i Grannsamverkan?*

I denna figur ser man vad Sörsedammens respondenter har svarat när vi ställde frågan: *Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i Grannsamverkan?* Här visas att de flesta respondenter har svarat mer information om Grannsamverkan eller att de har brist på intresse för verksamheten.

Figur 10. Andersberg. *Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i Grannsamverkan?*

N= 90

I figur 10 visas vad Andersbergs respondenter har svarat när vi ställde frågan *Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i Grannsamverkan?* Resultatet visar att de vanligaste svaren var att respondenterna ville ha mer information om Grannsamverkan eller övrigt, samt vet ej.

Resultatet av den andra frågan, *Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i Grannsamverkan?*, visade att de flesta ville ha mer information för att deras intresse att delta skulle öka. Även i denna fråga såg vi att det endast skiljde med några enstaka procent mellan områdena. Många svarade att de inte var intresserade både på Sörsedammen och på Andersberg. Det skiljde sig åt mellan Sörsedammen och Andersberg, då fler av Sörsedammens respondenter hade en mer positiv inställning till att få information om Grannsamverkan. På Andersberg var respondenterna mindre positiva och ville inte bli informerade. Se figur 10.

Som ni ser i figur 9 och 10 skiljer det inte mycket mellan Sörsedammen och Andersberg när respondenterna konstaterar att de vill ha mer information om Grannsamverkan för att intresset ska öka. Det som skiljer är att det är fler respondenter på Sörsedammen som inte är intresserade av att delta, än vad det är på Andersberg. Ytterligare en skillnad är att

respondenterna på Sörsedammen är mer inriktade på att fler aktiviteter skulle vilja få dem att gå med i Grannsamverkan, medan endast en liten del på Andersberg tyckte det.

Tabell 19. Sörsedammen. *Om nej, vill du att Grannsamverkan skall ge dig information?*

	Antal	Antal i procent
Ja	66	45,5
Nej	79	54,5
Total	145	100,0

Tabell 20. Andersberg. *Om nej, vill du att Grannsamverkan skall ge dig information?*

	Antal	Antal i procent
Ja	61	38,1
Nej	99	61,9
Total	160	100,0

På frågan *Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i Grannsamverkan?* svarade de flesta respondenter, både på Sörsedammen och på Andersberg, mer information, vilket visas i figur 9 och i figur 10.

Men när vi ställde följdfrågan *Om nej, vill du att Grannsamverkan skall ge dig information?* svarade 54,5 procent av respondenterna på Sörsedammen nej och 61,9 procent av respondenterna på Andersberg svarade nej. Resultaten visas i tabell 19 och i tabell 20.

Vi ville undersöka hur svaren skiljde sig åt mellan åldersgrupperna på frågan varför de inte deltar i Grannsamverkan. Det visade sig att de flesta som inte deltog på grund av brist på information var i medelåldern på Sörsedammen, medan det var de yngre som inte

deltog av denna anledning på Andersberg. När det kommer till den äldre åldersgruppen var det fler på Andersberg än på Sörsedammen som ansåg att de inte hade fått tillräckligt med information om Grannsamverkan och därför inte deltog i verksamheten.

På Andersberg visade resultatet en skillnad mellan svenskfödda och utlandsfödda respondenter, då de utlandsfödda respondenterna i högre grad upplevde att de hade större brist på information. Detta till skillnad från Sörsedammen, där det var fler svenskfödda än utlandsfödda som ansåg att de hade brist på information.

8.1 Analys Boende som inte deltar i Grannsamverkan

Här analyseras med hjälp av olika sociologiska teorier det resultat som vi fick fram. Som vi nämnde i resultatdelen svarade flertalet respondenter att de inte var delaktiga i Grannsamverkan för att de inte hade fått information om vad verksamheten innebär. Det kopplar vi till Jean Baudrillards begrepp hyperrealitet. Med detta begrepp menar han att människor omges av falska föreställningar som kan ha ett inflytande på att man till slut väljer att tro på dessa föreställningar. Detta leder till att mottagarna inte ser hela verkligheten, utan de ser endast den information som har spridits ut. Hyperrealiteten tar över människors förväntningar och blir därmed en förbättrad eller försämrade bild av verkligheten. Jean Baudrillard menar att människor tar till sig information som mest när de blir informerade direkt. (Ritzer, G. 2009:514). Vid mötet med våra respondenter var en stor del av dem inte medvetna av vad Grannsamverkan innebär. De hade skapat sina egna föreställningar om Grannsamverkan, genom att prata med de andra boende i områden och inte fått en fullständig kunskap om den egentliga innebörden. På grund av att den förvrängda informationen hade respondenterna fått felaktiga föreställningar om Grannsamverkan. För att syftet med Grannsamverkan ska uppnås och för att de boende ska få en konkret och rätt uppfattning om verksamheten, behöver de få direkt information. Fördelen med att Grannsamverkan ger direkt information är att människorna kan ställa frågor till de ansvariga. Att få svaren på plats kan bidra till att Grannsamverkans arbete blir bättre och intressera fler boende

Grannsamverkan finns till för de boendes säkerhet och trygghet och därför är det viktigt att så många som möjligt av de boende är villiga att delta. Det kan kopplas till hur C. W. Mills (1997) skiljer på bekymmer och problem. Det är polisen, BRÅ, bostadsbolagen

och Länsförsäkringar som vill att Grannsamverkan ska bli större. Brott är ett samhällsligt problem som måste förebyggas. För att förebygga brott i de två områdena behöver de boende delta i Grannsamverkan, så att de tillsammans skapar en sammanhållning i området. Det finns boende som är nöjda och anser att det inte behövs någon verksamhet för att förebygga brott. De som upplever att frågor om trygghet, brottslighet och säkerhet i sina bostadsområden är ett bekymmer, väljer att delta i Grannsamverkan. Därmed samarbetar deltagarna för att förebygga vad som kan vara ett problem.

Att en boende inte vill delta i Grannsamverkan kan bero på personliga skäl, exempelvis tidsbrist, sjukdom eller ålder. Det är ett bekymmer hos individen. Men när många väljer att inte delta av olika anledningar så kan det leda till ett problem för omgivningen. Om för få vill vara med i verksamheten kan den inte bedrivas längre. Detta leder till ett problem, eftersom omgivningen drabbas.

Om en verksamhet ska drivas på bästa möjliga sätt är det viktigt att deltagarna är överens och att det finns en sammanhållning i gruppen. Alla deltagarna bör känna till de risker som finns för att kunna samarbeta. Susanna Öhman menar att det är viktigt att aktörerna har en gemensam syn på risker och att det förstärker engagemanget och viljan att samarbeta. Varje individ har sin syn på risker, eftersom det är individens egenskaper, sociala och kulturella antaganden som bestämmer vilken bild denne har av risker (Öhman, S. 2009:63). Alla människor upplever risk på sitt sätt och därför vill vissa delta i Grannsamverkan, medan det samtidigt finns de som redan känner sig trygga och anser att det inte finns ett behov av någon verksamhet, såsom Grannsamverkan.

8.2 Diskussion Boende som inte deltar i Grannsamverkan

Samtidigt som vi delade ut enkäterna gjorde vi en deltagande observation. Då fick vi reda på många intressanta synpunkter från respondenterna, som vi kommer att ta upp i diskussionen. Något anmärkningsvärt i vår undersökning var att ungefär ett tjugotal respondenter på Sörsedammen berättade att de inte passade in i gruppen som deltog i Grannsamverkan. De kände sig inte välkomna i verksamheten. De ansåg även att de delaktiga i Grannsamverkan hade fel syfte med sin medverkan. Vi frågade de respondenter som var delaktiga i Grannsamverkan om hur många som bör ingå i gruppen. De svarade att det var tillräckligt många i gruppen och att det inte behövdes fler.

På Andersberg var det ingen som klagade på de delaktiga i Grannsamverkan, men det var ungefär ett trettiotal som klagade på HFAB. Dessa respondenter ansåg att HFAB inte utförde sitt arbete till fullo och att de var svårt att nå. På grund av att dessa respondenter anser att HFAB har ett för lågt engagemang i Grannsamverkan, så väljer de att avstå från att bli delaktiga.

Sammanlagt i de båda områdena var det ungefär ett åttiotal respondenter som inte svarade på frågan *Vad skulle göra dig mer intresserad av att delta i Grannsamverkan?* Anledningen till att vi inte fick så många svar där var för att respondenterna inte hade fått tillräckligt med information om Grannsamverkan och inte visste vad verksamheten var. Vi hade förväntat oss större skillnader mellan Sörsedammen och Andersberg, men resultatet visade att det inte var det. Vi antog att fler respondenter på Sörsedammen skulle vara medvetna om Grannsamverkan, eftersom att initiativet till verksamheten kom från boende på området. Det visade sig dock att det inte skiljde sig mycket områdena emellan. Trots att de boende på Andersberg hade Grannsamverkansklistermärken, så kände de flesta inte till verksamheten och dess syfte. Vårt resultat visar att det behövs mer information om Grannsamverkan i båda områdena.

9. SAMMANFATTNING

Hur tar sig Grannsamverkan uttryck i de två områdena, enligt respondenternas uppfattning?

På Sörsedammen startades Grannsamverkan år 2007 och initiativet till det kom från de boende själva. Av bostadsområdets ungefär 3000 boende är det idag 17 personer som deltar i verksamheten. De har regelbundna nattvandringar och kontroller i området.

Grannsamverkan på Andersberg startades år 2008, på initiativ av HFAB, Länsförsäkringar Halland och Polismyndigheten i Hallands län. Idag har verksamheten 436 deltagare från 23 trapphus, varav 20 deltagare är kontaktombud. Mottot i verksamheten är: Håll ögon och öron öppna, lär känna din granne, det skapar trygghet för dig, din trappa och ditt område.

Fungerar Grannsamverkan på Sörsedammen respektive Andersberg, enligt respondenternas uppfattning?

Vår utvärdering visar att Grannsamverkan i båda områdena fungerar till en viss del. På Sörsedammen var gemenskapen mellan de delaktiga stark och de var alla, enligt våra resultat, nöjda med sitt eget, grannarnas samt övriga parter engagemang. De brister som fanns var att de få som var delaktiga ansåg att det inte fanns ett behov av fler deltagare. De övriga boende i området upplever sig inte vara välkomna in i verksamheten. Ett antal av dessa ansåg även att flera av de delaktiga inte deltar i verksamheten av rätt syfte. På Andersberg var det många av de delaktiga som inte helt har förstått innebörden av Grannsamverkan eller deras egen roll i verksamheten. Både respondenternas egna engagemang och uppfattningen om övriga parter engagemang upplevdes som något lägre i jämförelse med resultaten från Sörsedammen.

Vilka faktorer står bakom till att inte delta i Grannsamverkan, enligt de respondenter som inte gör det?

Bland respondenternas svar var den mest förekommande anledningen till att inte delta i Grannsamverkan, brist på information om verksamheten. Ytterligare nämnvärda anledningar var sjukdom och ålder.

Hur kan Grannsamverkan utvecklas?

För att Grannsamverkan ska uppfylla sitt syfte behöver så många av de boende som möjligt delta. Resultatet i utvärderingen visade att det som krävs för att utveckla Grannsamverkan främst är information. Alla som redan är delaktiga behöver förstå verksamhetens innebörd och vidare kan information väcka ett intresse hos de som inte deltar i Grannsamverkan. Verksamheten i båda områden skulle gynnas av bättre kommunikation mellan och högre engagemang från alla parter.

9.1 Sammanfattande diskussion

Vi tolkar det som att resultatet visar att det finns en skillnad mellan hur Grannsamverkan fungerar i hyreshusområden respektive villaområden. Ju fler våningar ett bostadshus har desto mer riskerar anonymiteten att öka bland de boende, eftersom det blir svårare att

uppmärksamma sina grannar och vilka som flyttar in och ut i huset. De boende i ett hyreshusområde känner troligen inte ett gemensamt ansvar för området och de offentliga rummen. Det beror på att de boendes omgivning förvaltas av andra än de själva.

Dessa faktorer påverkar möjligheten att skapa en god gemenskap grannar emellan, det finns inte en tydlig koppling mellan sina egna privata intressen och sina grannars intressen, så som det ofta finns i villaområden. Utifrån detta går det att se att ett väl fungerande Grannsamverkan är desto viktigare i ett hyreshusområde.

Som en grund i ett väl fungerande Grannsamverkan ligger just gemenskap mellan grannarna i bostadsområdet. Våra resultat visar att det finns brister i gemenskapen, både på Sörsedammen och på Andersberg. Vidare visar resultaten att de boende på områdena inte har fått tillräcklig information om vad Grannsamverkan innebär. För att få en större gemenskap behöver samtliga boende få information, så att Grannsamverkan kan få fler deltagare. Även en stor del av de deltagande på Andersberg behöver få information om verksamheten, då de inte tycks ha uppfattat innebörden av Grannsamverkan, och deras egen roll. Det som behöver fastställas är hos vem ansvaret ligger att informera de boende så att ett intresse kan väckas och att fler väljer att gå med i verksamheten. Ytterligare behöver de som redan deltar i verksamheten upplysas om att det krävs att så många grannar som möjligt samarbetar. På Sörsedammen tycks de deltagande i Grannsamverkans inte fullt ut ha uppfattat hur verksamheten bör vara uppbyggd. Kommunikationen mellan de olika parterna i verksamheten behöver förbättras, för att kunna utveckla Grannsamverkan.

Som vi tidigare nämnt i denna utvärdering har initiativet till Grannsamverkan kommit från olika håll, på Sörsedammen var det från de boendes sida och på Andersberg kom initiativet från HFAB, Polismyndigheten i Halland, och Länsförsäkringar Halland. Oavsett var initiativet kommer ifrån krävs ett större engagemang från samtliga parter som deltar, för att få ett väl fungerande Grannsamverkan.

Att vara en deltagare i Grannsamverkan har utifrån denna utvärdering visat sig ha olika innebörd. Begreppet deltagare kan betyda olika för de boende i områdena. För ett antal av de boende kan ordet deltagare innebära att det krävs mycket tid och engagemang. Andra boendes uppfattning kan vara att det är accepterat att vara delaktig, men trots det inta en mer passiv roll. Möjligen kan det då vara så att de passiva deltagarna har ett stort

förtroende för de som är mer engagerade i Grannsamverkan, och låter dem sköta verksamheten. Som vi tidigare nämnt kan tron om att det krävs ett stort engagemang ligga till grund för att en del boende blir avskräckta och väljer att inte delta i Grannsamverkan. De ser inte begreppet deltagare som att det går att vara mer eller mindre, delaktig i Grannsamverkan.

REFERENSLISTA

Skriftliga källor

- C, W, Mills. (1997) *Sociologiska visionen*. Arkiv Förlag: Smedjebacken
- Daun, Å. (1982) *Egennytta och det sociala medlemskapet*. Stockholm: Tidens förlag
- Denscombe, M. (2009) *Forskningshandboken- för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur AB: Lund
- Ehn, S. (1996) *Familj och grannar i byggd miljö*. Stockholm: Kungliga Tekniska Högskolan
- Elias, N. (2004) *Etablerade och outsiders*. Lund: Arkiv förlag
- Ej publicerat material från Polisen, Boende, Fastighetsägare, Försäkringsbolag och Stöldsnyddsföreningen(2009)
- Fangen, Katrine. (2005) *Deltagande observation*. Liber AB
- Foucault, M. (2006). *Övervakning och straff*. Lund: Arkiv förlag.
- Gemzöe, L. (2005) *Feminism*. Stockholm: Bilda förlag
- Olofsson A, Öhman, S. (2009). *Risker i det moderna samhället*. Lund: Studentlitteratur.
- Ritzer, G. (2009). *Sociologisk Teori*. Malmö: Liber AB .
- Wahlgren, L. (2008) *SPSS – steg för steg*. Studentlitteratur AB: Lund

Intervjuer

- Börjesson, Gitel HFAB
- Jansson, Tomas Polismyndigheten i Halland, Varberg
- Kryh, Anita Varbergs bostad AB
- Olander, Anders Polismyndigheten i Halland, Halmstad

Internet

Dessa källor presenteras utefter hur de fortlöper i texten.

- Samverkan mot brott. (2010-11-15 kl. 10.45)
<http://www.samverkanmotbrott.se/grannsamverkan.html>
- Polisen (2010-11-11 kl.11-35)
<http://www.polisen.se/Halland/Utsatt-for-brott/Forebygg-brott/Grannsamverkan/>

- Polisen (2010-23-11 kl.13.30)
[www.polisen.se- "Brå-pengar till Halland - projekt om grannsamverkan i Varberg och Halmstad"](http://www.polisen.se/~Brå-pengar till Halland - projekt om grannsamverkan i Varberg och Halmstad)
- Varbergs Bostad (2010-11-12)
<http://varbergsbostad.se/Global/Documents/Brochyrer/s%c3%b6rsedammen.pdf>
- Varbergs Bostad (2010-11-11 kl. 15.25)
<http://varbergsbostad.se/Bostader-och-omraden/Sorsedammen/>
- Halmstad kommun (2010-11-12 kl. 12.30)
<http://www.halmstad.se/download/18.293aa03e12928a822b180003546/8212.pdf>
- Hallandsposten (2010-12-29 kl. 11.57)
<http://hallandsposten.se/nyheter/halmstad/1.1072025-anmalda-brott-bli-allt-farre>